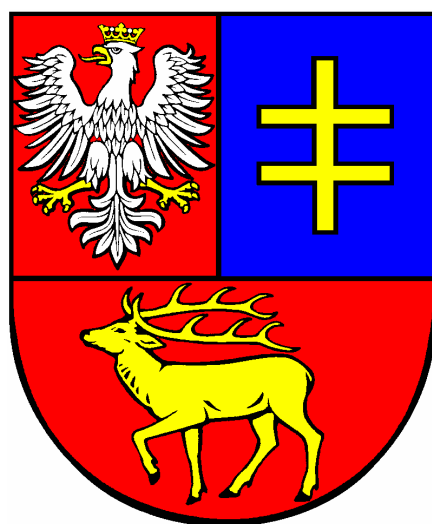

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
W POWIECIE PARCZEWSKIM
na lata 2008 – 2015

Parczew 2008 rok

Spis treści

WSTĘP	3
I. METODOLOGIA	5
II. PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII	7
III. CHARAKTERYSTYKA POWIATU PARCZEWSKIEGO	10
3.1. Rys historyczny oraz ogólne informacje o powiecie.	10
3.2. Przestrzeń i środowisko.....	11
3.3. Społeczeństwo.	14
3.3.1. Demografia.....	14
3.3.2. Ochrona zdrowia.	18
3.3.3. Rynek pracy i bezrobocie.	21
3.3.4. Bezpieczeństwo publiczne.	23
3.3.5. Infrastruktura społeczna	26
IV. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE	39
4.1. Uwarunkowania zewnętrzne w Europie.....	39
4.2. Uwarunkowania zewnętrzne krajowe.	39
4.3. Uwarunkowania zewnętrzne regionalne.	42
4.4. Program Działania Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Parczewskim. ...	45
V. ANALIZA SWOT	48
VI. POZIOM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ	53
VII. DIAGNOZA STANU	55
7.1. Aktualna sytuacja społeczna w powiecie.	55
7.2. Problemy społeczne.....	59
7.3. Wizja ładu społecznego w powiecie.	64
VIII. CELE GŁÓWNE I KIERUNKI DZIAŁANIA	66
IX. PRIORYTETY ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ W POWIECIE PARCZEWSKIM	69
X. PROJEKT REALIZACJI ZAŁOŻEŃ POWIATOWEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	71
XI. WDRAŻANIE STRATEGII	80
11.1. Promocja działań strategicznych.	80
11.2. Zarządzanie wdrażaniem strategii.....	80
11.3. Realizacja założeń strategii.	81
11.4. Weryfikacja założeń strategii.	81
PODSUMOWANIE	82

WSTĘP

Polityka społeczna Powiatu Parczewskiego, której adresatem jest społeczność zamieszkała na terenie powiatu określona została dokumentem pod nazwą „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Parczewskim”.

Społeczność to skupisko ludzi i instytucji, w obrębie, którego jednostki i grupy mają możliwość wykonania wszelkich życiowych działań, zrealizowania zróżnicowanych form indywidualnej aktywności życiowej, tj. nauka, praca, rozrywka i wypoczynek, kontakty społeczne, zainteresowania itp.

Istotą funkcjonowania społeczności jest jej zdolność stawiania i realizowania celów oraz potrzeb w taki sposób, by zapewnić przeżycie i samorealizację jej członków.

Aby jakaś społeczność była funkcjonalną z punktu widzenia oczekiwań jej członków musi posiadać:

- pewne formy organizacyjne na użytek zróżnicowanych funkcji oraz
- sieć wyspecjalizowanych instytucji umożliwiających wyjście naprzeciw potrzebom swych członków.

Każda społeczność wypracowuje także właściwe dla siebie systemy wsparcia uruchamiane w wypadku pojawienia się problemów społecznych lub wówczas, gdy jednostka lub grupa znajduje się w trudnej sytuacji życiowej, której przewyciężenie wykracza poza ich własne środki, możliwości i uprawnienia. W sferze działań socjalnych celem głównym jest zatem dbałość o to, by jednostki i rodziny (zwłaszcza żyjące w trudnych warunkach) miały dostęp do systemu wsparcia społecznego i zasobów społecznych umożliwiających osiągnięcie potencjału koniecznego do samodzielnego funkcjonowania.

Zasoby społeczne mogą być zarówno bardzo namacalnymi w swej istocie – pieniądze, mieszkanie, żywność, opieka domowa i instytucjonalna, transport, odzież, jak również walorami niematerialnymi, takimi jak wiedza, odwaga, pomysłowość, inicjatywa, zachęta, humanizm, miłość itp. Na zasoby składają się zatem zarówno konkretne jednostki z ich osobowościami i materialnymi walorami oraz ich najbliższe społeczne otoczenie (rodzina, przyjaciele, znajomi, sąsiedzi), jak też formalne i nieformalne grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje, a także to co dała ludziom natura (przyroda, kopaliny).

Pod pojęciem bezpieczeństwa socjalnego jednostki lub grupy rozumie się na ogół możliwość i gwarancje zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych.

Inaczej mówiąc społeczność dąży do zbudowania w miarę spójnego i skutecznego systemu instytucjonalnej ochrony bezpieczeństwa swych obywateli, by dać im możliwość i gwarancję zaspokojenia różnorodnych potrzeb, dążeń, aspiracji i oczekiwań pojedynczych ludzi i grup.

To zaś, co zostanie uznane za potrzeby podstawowe jednostek i grup oraz kryteria ich hierarchizacji jest zawsze wpisane w tło historyczne, kulturowe, ustrojowe i warunki ekonomiczne konkretnego społeczeństwa, konkretnej zbiorowości.

Zgodnie z Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej Dziennik Ustaw z 2004 r. Nr 69 art. 19 pkt 1 do zadań z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez powiat należy opracowanie Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dokument ten poddany ocenie radnych powiatu oraz środowisk związanych bezpośrednio z polityką społeczną, a następnie przyjęty przez Zarząd i Radę Powiatu Parczewskiego określa opcje rozwoju w poszczególnych obszarach i wariant rozwoju.

Dodatkowym elementem mającym wpływ na ostateczny kształt dokumentu jest zamieszczony Raport o Stanie Pomocy Społecznej opracowany przy merytorycznym udziale pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Parczewie jak również MOPS i GOPS działających na terenie powiatu.

I. METODOLOGIA

Przy opracowaniu strategii polityki społecznej przyjęto model konsultacji społecznej, polegający na możliwie szerokim udziale władz i społeczności lokalnej w pracach nad strategią, przy jednoczesnym zaangażowaniu Instytucji Pomocy Społecznej, organizacji pracujących na rzecz osób niepełnosprawnych lub z wykluczenia społecznego i zewnętrznych odpowiadających między innymi za zorganizowanie procesu konsultacji społecznych

Spotkania odbywały się w Starostwie Powiatowym w Parczewie, a jego celem było zidentyfikowanie celów i kierunków działania w poszczególnych przyjętych teoretycznie obszarach polityki społecznej i nie tylko.

Na podstawie wcześniej opracowanej analizy SWOT:

- **silne strony (wewnętrzne) polityki społecznej w Powiecie Parczewskim,**
- **słabe strony (wewnętrzne),**
- **szanse (zewnętrzne),**
- **zagrożenia (zewnętrzne) odpowiedziano na pytanie:**

„Co należy zrobić, albo jakie podjąć działania lub spowodować efekty tych działań, żeby zlikwidować słabe strony i zniwelować zagrożenia?”

Na podstawie tak postawionego pytania przygotowano cele działania opierając się na wcześniej wybranych w wyniku dyskusji słabych stronach i zagrożeniach.

Podobnie pracowano przy budowaniu celów określonych na podstawie mocnych stron i szans. Kolejnym krokiem procesu konsultacji społecznej była hierarchizacja celów w poszczególnych obszarach polityki społecznej. W ten sposób wynikiem konsultacji było wypracowanie kilkudziesięciu celów w sześciu obszarach polityki społecznej. Dla ustalenia priorytetów polityki społecznej w Powiecie Parczewskim wybrano czternaście celów strategicznych. Wybrane cele zhierarchizowano w sposób określony w rozdziale.

Zhierarchizowane cele, w poszczególnych obszarach polityki społecznej oraz wybranym wariantcie rozwoju, na drodze społecznej konsultacji stały się podstawą opracowania Programów Operacyjnych, w których poszczególne działania zostały nazwane na podstawie kierunków działań określonych i przypisanych konkretnym priorytetom i celom pierwszorzędym. W obszarach dotyczących rozwiązywania problemów społecznych posłużono się głównymi priorytetami wynikającymi z wybranego wariantu prowadzenia polityki społecznej.

Obszary te nazwano w następujący sposób:

1. DZIECI I MŁODZIEŻ
2. SENIORZY
3. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ
4. UBÓSTWO
5. BEZRADNOŚĆ
6. UZALEŻNIENIA- NARKOMANIA
7. ALKOHOLIZM

II. PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII.

Na podstawie art. 19 ust. 1 obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17.06. 2008 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 115 poz. 728), Zarządzeniem Kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Parczewie Nr 8/ 2008 z dnia 24 września powołano Zespół do Pracy przy Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Skład Zespołu:

Maria Makowska- referent Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Parczewie

Urszula Łukasik- inspektor w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Parczewie

Anna Woźniak- pracownik socjalny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Parczewie
Praca Zespołu rozpoczęła się od opracowania tablicy analitycznej do diagnozy problemów społecznych na terenie Powiatu Parczewskiego (zał. Nr 1). Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Parczewie wystąpiło do Instytucji Pomocy Społecznej celem zebrania danych statystycznych określających sytuację społeczną w powiecie.

Informacje uzyskano od:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Parczewie
- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Parczewie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Parczewie
- Starostwo Powiatowe w Parczewie
- Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Parczewie
- Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.
- Punkt Interwencji Kryzysowej Caritas Diecezji Siedleckiej w Parczewie

Następnym etapem były warsztaty szkoleniowe w dniu 09. 10. 2008 i 05.11. 2008 roku prowadzone przez Panią Iwonę Przewor.

Metodą warsztatową opracowano:

1. problemy główne ich przyczyny i skutki w poszczególnych obszarach społecznych;
2. typologię problemów społecznych w powiecie w sferze pomocy społecznej;
3. poziom integracji społecznej;
4. mocne i słabe strony naszego powiatu;

5. z kim współpracujemy i dlaczego?
6. określono cele strategiczne dla polityki społecznej w regionie;
7. zidentyfikowano obszary priorytetowe polityki społecznej i główne zagadnienia strategiczne w poszczególnych obszarach;
8. sformułowano cele strategiczne i cele operacyjne w poszczególnych obszarach priorytetowych polityki społecznej;
9. sformułowano zadania strategiczne w poszczególnych obszarach priorytetowych polityki społecznej, opracowano harmonogram wdrażania.

W warsztatach udział wzięli:

1. Jerzy Maśluch	Wicestarosta Powiatu Parczewskiego
2. Wiesława Chęckiewicz	dyrektor DPS Kalinka
3. Grażyna Piżuk	Stowarzyszenie BONA CORDA
4. Antoni Cupryn	Polski Związek Niewidomych Koło w Parczewie
5. Teresa Grzeszczuk	OPS Sosnowica
6. Ewa Buczek	Kierownik PCPR w Parczewie
7. Iwona Pastor	LO Parczew
8. Ewa Wawryszczuk	PSS- E w Parczewie
9. Jan Rzeżutka	dyrektor ZSP w Parczewie
10. Joanna Osip	Pełnomocnik Burmistrza Parczewa ds. uzależnień
11. Jan Najś	Kierownik Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych w Starostwie w Parczewie
12. Marianna Kisiel	SP ZOZ Parczew
13. Renata Nastaj	dyrektor PPP-P w Parczewie
14. Jadwiga Chwedyna	kierownik GOPS Dębowa Kłoda
15. Bogumiła Sarnowska	dyrektor BP- CK w Parczewie
16. Małgorzata Chilimoniuk	Starostwo Powiatowe w Parczewie
17. Elżbieta Zielińska- Gomółka	kierownik WTZ Parczew
18. Maria Makowska	PCPR Parczew
19. Aneta Milaniuk	PUP Parczew
20. Monika Łukaszuk	PUP Parczew
21. Jan Pawłowski	KPP Parczew
22. Anna Dąbrowska	PUP Parczew
23. Sylwia Budzyńska	pedagog szkolny

24. Dorota Matuszewska	pedagog szkolny
25. Jolanta Antoniuk	koordynator PIK w Parczewie
26. Anna Ignatowicz	Starostwo Powiatowe w Parczewie
27. Urszula Juszczyk	Starostwo Powiatowe w Parczewie

III. CHARAKTERYSTYKA POWIATU PARCZEWSKIEGO.

3.1. Rys historyczny oraz ogólne informacje o powiecie.

Udokumentowana historia miasta Parczewa sięga 1401 r., kiedy Władysław Jagiełło nadał mu prawa miejskie, ale osadnictwo na Ziemi Parczewskiej istniało już od czasów najdawniejszych. Odnalezienie w 1986 r. w Parczewie sześciu krzemienych sierpów, pochodzących z ok. 1700 r. p.n.e. świadczy o zasiedleniu tych terenów i prowadzeniu gospodarki rolniczej. Osadnictwo wiejskie na tych terenach rozwinęło się w okresie średniowiecza, o czym świadczą zapisy w źródłach historycznych, jak np. w „Liber Beneficiorum” Jana Długosza. Dla samego Parczewa i całego regionu okresem prawdziwego rozkwitu były czasy panowania Jagiellonów. Parczew, leżący w połowie drogi między Krakowem a Wilnem, na szlaku drogowym, był miejscem zjazdów panów polskich i litewskich. Miasto w 1415 r. stało się stolicą powiatu w ówczesnym województwie sandomierskim. W 1441 r. odbył się tu pierwszy zjazd polsko - litewski, a w 1446 r. obradował tu Sejm, podczas którego koronę elekcyjną otrzymał Kazimierz Jagiellończyk. W XV i XVI w. miasto gościło wielokrotnie królów polskich – Jana Olbrachta, Zygmunta

Starego oraz Zygmunta Augusta. W 1564 r. Parczew po raz ostatni w swej historii był miejscem obrad sejmowych. Zapadły tu wówczas niezwykle ważne dla Polski decyzje, król Zygmunt August przyjął do realizacji w kraju postanowienia soboru trydenckiego. Pod względem administracyjnym, od 1 stycznia 1999 roku powiat parczewski należy do województwa lubelskiego. Powiat zajmuje obszar 952 km² (3,79% powierzchni województwa). W skład powiatu wchodzi następujące gminy: Parczew, Dębowa Kłoda, Podedwórze, Milanów, Jabłoń, Sosnowica, Siemień.

Powiat cechuje się stosunkowo dobrą dostępnością komunikacyjną. Przez powiat przebiegają drogi wojewódzkie: droga nr 813 Międzyrzec Podlaski – Parczew- Łęczna, droga nr 814 Radzyń Podlaski- Suchowola- Żminne, droga nr 815 Lubartów- Parczew- Wisznice, droga nr 818 Parczew- Włodawa, droga 819 Parczew- Kołacze-Łowcza- Wola Uhruska.

Powiat znajduje się w odległości 63 km od Lublina, 35 km od Lubartowa, 30 km od Włodawy i 58 km od przejścia granicznego w Sławatyczach.

Powiat zamieszkuje 37,1 tys. osób, co stanowi 1,71% ludności województwa. Przekłada się to na gęstość zaludnienia wynoszącą 39,14 osób na km² (przy średniej dla województwa- 87 osób i kraju- 122 osoby).

3.2. Przestrzeń i środowisko.

Układ osadniczy

W skład powiatu wchodzi 7 gmin: Parczew, Dębowa Kłoda, Podedwórze, Milanów, Jabłoń, Sosnowica, Siemień, 111 sołectw i 119 miejscowości (w tym jedno miasto). Pod względem obszarowym powiat należy do średnich powiatów w województwie lubelskim (14 miejsce). Sieć osadnicza w powiecie jest dosyć rozproszona, co stwarza określone trudności w wyposażeniu powiatu w podstawową infrastrukturę wodną i kanalizacyjną. Potencjał rozwojowy miast powiatu jest dosyć ograniczony. Najsilniejszym ośrodkiem miejskim jest miasto powiatowe Parczew, które dysponuje znacznym potencjałem demograficznym i stanowi centrum aktywności gospodarczej i społecznej powiatu. W analizie Urzędu Statystycznego w Lublinie zatytułowanej "Potencjał ekonomiczny miast w województwie lubelskim w latach 2000-2004" Parczew został sklasyfikowany na wysokiej 11 pozycji. W układzie przestrzennym powiatu występują zarówno zwarte jak i rozproszone formy osadnictwa. Dominuje zabudowa wiejska jednorodzinna. Wiele wsi zachowało swój historyczny wygląd, jednak ich stan i zagospodarowanie wymaga wielu działań

rewitalizacyjnych. Odnosi się to zarówno do budynków mieszkalnych i gospodarczych, których większość została wybudowana przed rokiem 1970, jak i szeroko rozumianej przestrzeni publicznej.

Walory przyrodnicze

Powiat Parczewski położony jest na obszarze Polesia Lubelskiego na styku 3 krain geograficznych: Równiny Parczewskiej, Pojezierza Łęczyńsko - Włodawskiego oraz Garbu Włodawskiego. Ponad 16% powierzchni powiatu zajmują obszary prawnie chronione. Jest to znacznie mniej niż średnio w województwie (23%) i w kraju (prawie 33%). W skład struktury obszarów prawnie chronionych wchodzi następujące elementy: Poleski Park Narodowy, obejmujący swoim zasięgiem część gminy Sosnowica, Poleski Park Krajobrazowy, będący jednocześnie otuliną parku narodowego,

- Poleski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Rezerwat „Czarny Las” – rezerwat leśny o powierzchni 16 ha, utworzony na terenie gminy Milanów,
- Rezerwat „Lasy Parczewskie” - rezerwat leśny o powierzchni 157 ha w kompleksie Lasów Parczewskich,
- Rezerwat „Warzewo” - rezerwat wodno-torfowiskowy o powierzchni 58 ha w kompleksie Lasów Parczewskich,
- Rezerwat „Królowa Droga” – rezerwat leśny o powierzchni 35 ha w kompleksie Lasów Parczewskich,
- Rezerwat „Jezioro Obradowskie” – rezerwat wodny, położony w północnej części Lasów Parczewskich,
- Rezerwat „Torfowisko przy Jeziorze Czarnym” – ścisły rezerwat florystyczny o powierzchni 46 ha, znajdujący się na południowym brzegu Jeziora Czarnego Sosnowickiego,
- 44 pomniki przyrody.

Ponadto na terenie powiatu Parczewskiego znajduje się część Rezerwatu Biosfery Polesie Zachodnie, który jest obszarem o wybitnych wyróżniających się w skali światowej walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Status Rezerwatu nadany został przez UNESCO w 2002 roku. W jego skład wchodzi m.in. Poleski Park Narodowy. Na terenie powiatu zostało wyznaczonych siedem ostoi, które wchodzi w skład obszarów NATURA 2000. Są to ostoje

siedliskowe: Ostoja Poleska, Czarny Las oraz ostoje ptasie Lasy Parzewskie, Dolina Tyśmienicy, Zbiornik Podedwórze, Uroczysko Mosty-Zahajki, Polesie. Główną atrakcją powiatu parzewskiego są walory przyrodniczo-krajoznawcze.

Region ten przecinają doliny rzek: Piwonii, Tyśmienicy, Zielawy oraz kanał Wieprz-Krzna. Dużo jest zbiorników wodnych, od małych do olbrzymich stawów, jak np. Staw Siemień, zbiorniki retencyjne związane z kanałem Wieprz-Krzna w Mostach i Opolu-Podedwórze oraz liczne jeziora krasowe z najpiękniejszymi: Bialskim i Czarnym Sosnowickim. Jeziora te otacza rozległy kompleks leśny – Lasy Parzewskie.

Wiele rzek i jezior zachowało swój naturalny kształt i stan. Poważnym problemem jest jednak ciągle wysoki stopień zanieczyszczenia wód powierzchniowych w rzekach i jeziorach. Głównymi źródłami zanieczyszczeń są ścieki komunalne oraz spływy z pól uprawnych zawierające pozostałości po środkach chemicznych stosowanych w rolnictwie.

Powiat cechuje się średnim poziomem lesistości. Lasy zajmują nieco ponad 25% powierzchni. Na skutek prowadzonych prac zalesieniowych wskaźnik ten od kilku lat rośnie. Lasy te w 70% są własnością Skarbu Państwa, zaś w pozostałych 30% stanowią własność prywatną.

Oprócz bogactwa przyrody, powiat jest dosyć ubogi w występowanie surowców mineralnych. Na stosunkowo płytkim podłożu krystalicznym znajdują się węglonośne pokłady karbonu, a na nich grube warstwy skał wapiennych przykryte utworami trzecio- i czwartorzędowymi, głównie pochodzenia polodowcowego. Mało odporne na chemiczną działalność wody pokłady kredy są podłożem, na którym powstały formy krasowe, tj. jeziora i zagłębienia bezodpływowe, tworzące bagna i mokradła. Na terenie powiatu znajdują się udokumentowane duże złoża węgla kamiennego i lokalne złoża torfu, jak również złoża kruszyw naturalnych (żwir, pospółka, piasek), które wykorzystywane są dla potrzeb budownictwa i drogownictwa.

Powiat Parzewski dysponuje znacznym potencjałem, jeżeli chodzi o rozwój energii odnawialnej. Ze względu na swoje położenie powiat jest uprzywilejowanym obszarem do rozwoju energetyki wodnej, wiatrowej i słonecznej⁴. W powiecie istnieje jedna elektrownia wodna „Glinny Stok” na rzece Piwonia w gminie Siemień. Podstawą do rozwoju energetyki wodnej mogą być istniejące budowle piętrzące na rzekach Tyśmienica, Piwonia oraz kanał Wieprz-Krzna. Ponadto duża ilość gruntów ornych oraz tradycja rolnicza stwarza realne szanse rozwoju upraw energetycznych na terenie powiatu oraz produkcji bioenergii z odpadów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego.

Walory kulturowe

O historii i bogatym dziedzictwie kulturowym powiatu świadczą niezbyt liczne lecz cenne zabytki. Wśród nich można wyróżnić:

- drewniana dzwonnica z 1675 r. w Parczewie,
- neogotycki kościół w Parczewie z obrazem „Matki Boskiej z gruszką” z XVI w.,
- dwie synagogi z XIX w. w Parczewie,
- młyn wodny w Siemieniu,
- drewniany kościół i dwie późnobarokowe kapliczki w Siemieniu,
- zespół pałacowo-parkowy w Jabłoni, Glinnym Stoku, Siemieniu oraz w Żminnem,
- pałac z obiektami dworskimi i parkiem w Milanowie,
- oficyna i zespół parkowy w Sosnowicy,
- kościoły w Rudnie, Paszenkach i Kodeńcu (dawne cerkwie unickie), kościół w Radczu (dawna cerkiew prawosławna),

3.3. Społeczeństwo.

3.3.1. Demografia.

W powiecie zameldowanych jest 37,1 tys. osób (z czego 36,5 tys. osób faktycznie mieszka na terenie Powiatu Parczewskiego). Na przestrzeni ostatnich ośmiu lat odnotowuje się trwały spadek ludności powiatu (o ponad 200 osób rocznie). Długoterminowe prognozy demograficzne wskazują na dalszy spadek liczby ludności (do 35,2 tys. osób w roku 2015).

Spadek liczby ludności spowodowany jest głównie migracjami krajowymi i ujemnym przyrostem naturalnym. W roku 2006 saldo migracji kształtowało się na poziomie –190 osób natomiast przyrost naturalny: -26.

Brak oficjalnych danych mówiących o emigracji zarobkowej mieszkańców powiatu (głównie ludzi młodych).

Tabela nr 1. Struktura ludności.

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚCI
Stan ludności w 2006 roku ogółem, w tym:	37183
mężczyźni	18312
kobiety	18871
Ludność w wieku przedprodukcyjnym ogółem	8106
Ludność w wieku produkcyjnym ogółem	22273
Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem	6804
Urodzenia żywe w 2006 roku	379
Zgony ogółem w 2006 roku, w tym:	405
niemowląt	0
Przyrost naturalny	-26

Źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Parczewskiego na lata 2008-2015, Informator Statystyczny Ochrony Zdrowia

Wiek i struktura wykształcenia mieszkańców

Powiat ma stosunkowo niekorzystną strukturę wiekową. Przy wzrastającym poziomie ludności w wieku poprodukcyjnym, spada udział ludności w wieku przedprodukcyjnym. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wynosi aż 18,3% podczas gdy średnia dla województwa wynosi nieco ponad 16%. Natomiast ludności w wieku produkcyjnym jest w powiecie prawie 60%, czyli o 1 punkt procentowy mniej niż średnio w województwie.

Ścisłe powiązany ze strukturą wieku jest wskaźnik obciążenia demograficznego, który pokazuje liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym. Wysoki poziom współczynnika wskazuje na niekorzystną strukturę wiekową mieszkańców oraz wpływa negatywnie na jakość życia i warunki funkcjonowania lokalnej gospodarki. Wysoka wartość wskaźnika obciążenia demograficznego wpływa niekorzystnie na lokalny rynek pracy i sprawia, że zbyt duży odsetek mieszkańców utrzymuje się z socjalnych źródeł dochodów.

Bardzo ważnym wskaźnikiem, który w dużym stopniu obrazuje potencjał powiatu do rozwoju i dokonywania się zmian strukturalnych w gospodarce i społeczeństwie. Chociaż na przestrzeni ostatnich 15 lat odnotowano pozytywne zmiany w zakresie wykształcenia, to jednak udział osób z wyższym i średnim wykształceniem znacznie odbiega od średniej w regionie. Według danych spisu powszechnego odsetek osób z wyższym wykształceniem kształtuje się na poziomie 6% (w województwie- 8%), zaś średnim legitymuje się 23% (przy

podobnym wskaźniku dla województwa). Wciąż najliczniejszą grupę w powiecie stanowią osoby z wykształceniem podstawowym, których w powiecie jest nieco ponad 41%

Gospodarstwa domowe oraz źródła ich utrzymania

Ogółem w powiecie jest 12,4 tys. gospodarstw domowych, w tym 6,1 tys. rolnych. Nieco ponad 50% gospodarstw utrzymuje się ze źródeł zarobkowych (zatrudnienie, praca w gospodarstwie rolnym, praca na własny rachunek). Natomiast pozostała część gospodarstw domowych (49%) utrzymuje się głównie z emerytur, rent i zasiłków społecznych. Dochody z pracy mieszkańców powiatu są znacznie niższe od średniej w województwie i kraju. Średnio na koniec 2005 roku miesięczne dochody brutto w powiecie kształtowały się na poziomie 1946 zł, przy średniej dla województwa wynoszącej 2180 i kraju – 2507 zł. Oznacza to, że dochody w powiecie są średnio o 12% niższe niż w województwie i o 29% mniejsze niż w kraju.

Warunki mieszkaniowe

Na ogólną liczbę 12,1 tys. mieszkań w powiecie, ponad 70% wyposażona jest w łazienkę i ustęp splukiwany. Średnio co trzecie mieszkanie nie posiada centralnego ogrzewania, a największym problemem pozostaje w dalszym ciągu całkowity brak dostępu do gazu sieciowego (przy średniej w województwie wynoszącej 39%).

Zatrudnienie i rynek pracy

Rynek pracy w powiecie parczewskim jest w dużym stopniu pochodną rolniczego charakteru gospodarki oraz struktury wykształcenia mieszkańców. Na koniec 2006 roku liczba zatrudnionych w powiecie kształtowała się na poziomie nieco ponad 4,4 tys. osób i od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Stosunkowo niewielka liczba zatrudnionych wynika między innymi z faktu, że obecnie obowiązująca statystyka nie obejmuje osób pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych oraz podmiotach gospodarczych o liczbie zatrudnionych do 9 osób.

Zbyt niskiej liczbie zatrudnionych towarzyszy również niekorzystna struktura zatrudnienia w podziale na poszczególne sektory gospodarki. Najwięcej miejsc pracy (ponad 50% - bez rolnictwa indywidualnego) jest w sektorze usług nierynkowych, gdzie pracodawcami są głównie instytucje użyteczności publicznej, finansowane ze środków budżetu państwa (urzędy wraz z podległymi jednostkami, zakłady opieki zdrowotnej, szkoły, itd.).

Odsetek osób pracujących w rolnictwie wynosi ponad 60% ogółu pracujących w powiecie (21,5% średnio dla kraju i 45% dla województwa). Tak wysoki udział osób zatrudnionych w rolnictwie wskazuje na przestarzałą strukturę lokalnej gospodarki, która w najbliższych latach będzie musiała ulegać stopniowej restrukturyzacji.

Niekorzystną strukturę zatrudnienia potwierdza również wskaźnik zatrudnienia, obrazujący udział pracujących wśród ogółu osób w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten dla powiatu kształtuje się na poziomie 20% i znacznie odbiega od średniej dla województwa (28%) i kraju (33%).

Do największych pracodawców prywatnych w powiecie należą takie firmy jak: P.P.H „Aster” Sp. z o.o. (595 zatrudnionych), P.P.H., Fabryka Kabli „Elpar” Szczygielski Sp.J., Przedsiębiorstwo Prywatne „Feston” (97), Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. (81), „Parster” Sp. z o.o. (79), Przedsiębiorstwo Robót Drogowo – Mostowych (71), Wytwórnia Octu i Musztardy (70), PPHU „Tres” Sp. z o.o., (62), GS „Samopomoc Chłopska” (61), Skład Opału i Materiałów Budowlanych T&M Sobianek (54), „Alma” Sp. J. W. i A. Sidor Zakład Pracy chronoinej(44), Spółdzielnia Mleczarska „Spomlek”(32).

Jak już zasygnalizowano powyżej, ważnym źródłem zatrudnienia są również instytucje publiczne, takie jak placówki zdrowia, szkoły oraz urzędy gminne.

Bezrobocie i jego struktura

Bezrobocie w Powiecie Parczewskim, podobnie jak w całym województwie, stanowi w dalszym ciągu poważny problem społeczny. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie na koniec lipca 2007 wynosiła 13,7% i była mniejsza o 2,9 punktu procentowego w porównaniu z czerwcem 2006 roku. Obserwowany spadek bezrobocia wynika nie tylko z coraz lepszej koniunktury gospodarczej w kraju i regionie, ale w dużej mierze związany jest z emigracją zarobkową młodych ludzi za granicę. Według długofalowych prognoz bezrobocie w powiecie parczewskim będzie nadal spadać, chociaż jego dynamika będzie znacznie mniejsza niż jest to notowane obecnie.

Tabela nr 2. Struktura budżetu

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚCI
Dochód budżetu powiatu ogółem w 2006 roku (w złotych)	21.621.426,30
Wydatki budżetu powiatu ogółem w 2004 roku (w złotych), w tym na:*	25.206.010,34
gospodarkę mieszkaniową	96.040,13
administrację publiczną	2.628.682,58
oświatę i wychowanie	7.816.705,30
ochronę zdrowia	965.382,15
opiekę społeczną	3.957.609,18
Dochody własne powiatu	17.700.979,00
Wydatki inwestycyjne w złotych	3.172.325,00

Źródło: Informacje uzyskane w Starostwie Powiatowym w Parczewie.

3.3.2. Ochrona zdrowia.

Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej

Mieszkańcy powiatu mają stosunkowo dobry dostęp do infrastruktury ochrony zdrowia. Na terenie powiatu funkcjonuje jeden publiczny szpital (SP ZOZ w Parczewie), posiadający 230 łóżek. Liczba łóżek na 10 tys. mieszkańców w Powiecie Parczewskim wynosi 63,9 (w województwie na 10 tys. mieszkańców przypadają 54 łóżka, w Polsce – 49). Podobnie jak wiele innych szpitali powiatowych w województwie, SP ZOZ w Parczewie boryka się z wieloma problemami restrukturyzacyjnymi i wymaga dużych nakładów inwestycyjnych związanych między innymi z dostosowaniem budynków i pomieszczeń szpitalnych do wymaganych prawem standardów, zakupem specjalistycznego sprzętu i oprzyrządowania (w tym RTG, tomografu, itd.), informatyzacją struktury organizacyjnej szpitala oraz rozbudową i wyposażeniem Działu Rehabilitacji). Poza szpitalem istnieją w powiecie placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie). W strukturze SP ZOZ udzielono w 2006 roku łącznie 148 tys. porad lekarskich. Na terenie powiatu działają również gabinety stomatologiczne i apteki. Średnia liczba ludności przypadająca na jedną aptekę wynosi 3039 osób natomiast na gabinet stomatologiczny przypada 4634 osób. Liczba ta jest wyższa od wskaźników dla województwa lubelskiego.

Na terenie Powiatu Parczewskiego podstawową opiekę zdrowotną zapewniają następujące placówki:

Tabela nr 3. Wykaz placówek służby zdrowia zapewniających podstawową opiekę zdrowotną.

Lp.	Nazwa zakładu opieki zdrowotnej	Adres
1.	Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej	21-200 Parczew, ul. Kościelna 124
2.	NZOZ Przychodnia Rejonowa	ul. 11 Listopada 48, 21-200 Parczew
3.	NZOZ Ośrodek Zdrowia	ul. Harcerska 43, 21- 200 Parczew
4.	NZOZ Ośrodek Zdrowia	21-220 Podedwórze 48
5.	NZOZ Ośrodek Zdrowia	21-211 Dębowa Kłoda
6.	NZOZ Ośrodek Zdrowia	21-216 Tyśmienica, Gródek 141
7.	NZOZ Ośrodek Zdrowia	ul. Zamojskiego 15, 21-205 Jabłoń

Źródła: Informator Statystyczny Ochrony Zdrowia.

Aktualnie świadczenia z zakresu **specjalistycznej ambulatoryjnej opieki zdrowotnej** w Powiecie Parczewskim realizowane są przez poradnie specjalistyczne będące w strukturze SPZOZ w Parczewie oraz przez Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej.

W strukturze SPZOZ w Parczewie znajdują się następujące poradnie specjalistyczne:

1. Poradnia gruźlicy i chorób płuc
2. Poradnia internistyczno- geriatryczna
3. Poradnia internistyczno – endokrynologiczna
4. Poradnia dla kobiet z możliwością prowadzenia szkoły rodzenia
5. Poradnia laryngologiczna
6. Poradnia neurologiczna
7. Poradnia rehabilitacyjna
8. Poradnia zdrowia psychicznego i odwykowa
 - Poradnia zdrowia psychicznego
 - Poradnia terapii uzależnień od alkoholu
9. Poradnia kardiologiczna

W ramach kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia świadczenia specjalistyczne udzielane są w poradniach: dermatologicznej, okulistycznej i gastrologicznej. Samodzielny

Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Parczewie, zapewnia właściwy dostęp do świadczeń zdrowotnych w postaci hospitalizacji, dysponuje 230 łózkami z następującymi oddziałami: oddział chirurgiczno-urazowy z blokiem operacyjnym, oddział anestezjologii i intensywnej terapii, oddział dziecięcy, geriatryczny, oddział ginekologiczno- położniczy wraz z blokiem porodowym, internistyczno- kardiologiczny, psychiatryczny z pododdziałem leczenia uzależnień, szpitalny oddział ratunkowy. Szpital posiada bardzo dobrą stałą obsadę personelu lekarskiego, pielęgniarzkiego i pomocniczego.

Tabela nr 4 Wybrane wskaźniki z działalności SPZOZ w Parczewie w latach 2005- 2006.

L.P.	Rodzaj wskaźnika	2005	2006	2001	2002	2003
1.	Średni okres pobytu w dniach	7,6	7,7	7,7	7,3	6,7
2.	wykorzystanie łóżek w %	93,7	92,5	80	77,7	70,1
3.	Średnie obłożenie	269,4	277,6	292,3	283,7	256
4.	Liczba leczonych		8.329	11 577	11 506	11 374

Źródła: Informator Statystyczny Ochrony Zdrowia.

Na terenie Powiatu Parczewskiego Programy Zdrowotne były lub są realizowane między innymi przez Powiatową Stację Sanitarno- Epidemiologiczną. W latach 2005- 2006 były realizowane różne programy profilaktyczne adresowane w szczególności do dzieci i młodzieży przedszkolnej i szkolnej:

1. „Radosny Uśmiech- Radosna Przyszłość”
2. „Program Pierwotnej Profilaktyki wrodzonych Wad Cewy Nerwowej”
3. „Profilaktyka HIV/ AIDS
4. „Różowa wstążeczka”
5. „Przedszkolny Program Profilaktyki WZW typu A”
6. „Program Profilaktyki WZW A w Zakładach Produkcujących i Dystrybuujących Żywność”
7. „Trzymać Formę”
8. „Alert Ekologiczno- Zdrowotny”
9. „Stres pod kontrolą”
10. „ABECADŁO Zdrowia i Bezpieczeństwa”

11. Realizacja Interwencji Nieprogramowych

- Żółty Tydzień
- Zatrucia Pokarmowe (Salmonella)
- Zatrucia Pokarmowe (grzyby)
- Profilaktyka Grypy (Ptasia Grypa, Jesień- szczepienia, Profilaktyka Osteoporozy)

3.3.3. Rynek pracy i bezrobocie.

Samo zatrudnienie i promocja przedsiębiorczości

Jedną z form przeciwdziałania bezrobociu jest aktywizacja mieszkańców w zakresie samo zatrudnienia i przedsiębiorczości. Jednak, jak dowodzą badania, gotowość mieszkańców powiatu do podejmowania działalności na własny rachunek jest dosyć ograniczona. Ocenia się, że tylko około 30% mieszkańców byłaby skłonna podjąć ryzyko założenia własnej firmy. Do głównych barier utrudniających założenie własnej firmy należy zaliczyć: trudności finansowe, brak kwalifikacji i doświadczenia, a także brak wsparcia ze strony instytucji rynku pracy w zakresie aktywnego wspierania potencjalnych przedsiębiorców.

Dlatego też, jednym ze strategicznych kierunków działań instytucji rynku pracy i otoczenia biznesu powinien być rozwój kompleksowych instrumentów wsparcia dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą. Usługi te powinny obejmować nie tylko bezpłatne doradztwo i szkolenia w zakresie prowadzenia własnej firmy, ale także instrumenty wsparcia finansowego (np. system małych dotacji na rozpoczęcie własnej działalności).

Poziom wykluczenia społecznego

Wysoki poziom bezrobocia oraz niskie dochody mieszkańców, osiągnane zarówno ze źródeł zarobkowych jak i niezarobkowych, są głównymi przyczynami wykluczenia społecznego. Głównymi czynnikami wpływającymi na ciągle wysoki poziom wykluczenia społecznego w powiecie są: ubóstwo, którym zagrożonych jest ponad 10% ludności, bezrobocie (14%), bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz ciężka lub długotrwała choroba. Ocenia się, że około 12% ludności w powiecie korzysta z różnych form pomocy społecznej. Pomoc ta udzielana jest zarówno przez samorząd gminny (w ramach Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej), jak i samorząd powiatowy (głównie poprzez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie). Średnio rocznie powiat przeznacza około 4,5 mln zł na różne formy wsparcia w ramach pomocy społecznej. Stanowi to około 18,5% wydatków budżetu powiatu (przy średniej dla powiatów w województwie wynoszącej 17%).

W celu przeciwdziałania występującym zjawiskom wykluczenia społecznego, należy wzorem innych powiatów opracować i wdrożyć kompleksową strategię rozwiązywania problemów społecznych, wykorzystując przy tym dostępne środki z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Bezrobocie

Bezrobocie w Powiecie Parczewskim, podobnie jak w całym województwie, stanowi w dalszym ciągu poważny problem społeczny. Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec lipca 2007 roku wynosiła 13,7% i była mniejsza o 2,9 punktu procentowego w porównaniu z czerwcem 2006 roku. Obserwowany spadek bezrobocia związany jest nie tylko z coraz lepszą koniunkturą gospodarczą kraju i regionu, ale także z emigracją zarobkową ludzi młodych za granicę.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Parczewie na koniec czerwca 2007 roku zarejestrowanych było **2054** osoby bezrobotne, z czego kobiety stanowiły 53,6%. Generalnie wśród osób bezrobotnych dominują osoby młode (w wieku do 34 lat jest 60% bezrobotnych) oraz słabo wykształcone (prawie 55% nie posiada wykształcenia średniego). Ponad 50% bezrobotnych to osoby długotrwale bezrobotne czyli pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy.

Tabela nr 5. Bezrobocie w Powiecie Parczewskim w latach 1999 – 2006.

Lata	Bezrobotni ogółem	w tym zamieszkali na wsi	w tym z prawem do zasiłku
1999	2598	1689	480
2000	2768	1855	572
2001	2913	1911	316
2002	2998	1980	215
2003	2518	1738	138
2004	2614	1779	140
2005	2692	1837	221
2006	2420	1646	152

Źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Parczewskiego na lata 2008-2015.

Liczba bezrobotnych w Powiecie Parczewskim w 2006 roku wynosiła 2420 (czyli zmalała o 172 osoby w porównaniu do roku 1999), w tym bezrobotnych zamieszkałych na wsi zmalała o 43. Bezrobocie wśród osób z prawem do zasiłku zmalało o 328 osób.

Rynek pracy w Powiecie Parczewskim jest w dużym stopniu pochodną rolniczego charakteru gospodarki oraz struktury wykształcenia mieszkańców. Na koniec 2006 roku kształtowała się na poziomie nieco ponad 4,4 tys. osób i od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Zbyt niskiej liczbie zatrudnionych towarzyszy również niekorzystna struktura zatrudnienia w podziale na poszczególne sektory gospodarki. Najwięcej miejsc pracy (ponad 50%- bez rolnictwa indywidualnego) jest w sektorze usług nierynkowych, gdzie pracodawcami są głównie instytucje użyteczności publicznej, finansowane ze środków budżetu państwa (urzędy wraz z podległymi jednostkami, zakłady opieki zdrowotnej, szkoły, itd.). odsetek osób pracujących w rolnictwie wynosi ponad 60% ogółu pracujących (21% średnio dla kraju i 45 % dla województwa). Według danych BDR GUS za 2006 roku w Powiecie Parczewskim największą liczbę bezrobotnych stanowią osoby niewykwalifikowane (29%) i absolwenci szkół zasadniczych zawodowych (27%), policealnych i średnich zawodowych (28%). Niewielkie obniżenie liczby bezrobotnych w grupie absolwentów szkół zasadniczych zawodowych z roku na rok może zwiastować pozytywny trend w tej grupie.

3.3.4. Bezpieczeństwo publiczne.

Infrastruktura bezpieczeństwa publicznego

O poziomie bezpieczeństwa publicznego decyduje w dużym stopniu stan infrastruktury i wyposażenia będącego w posiadaniu policji i straży pożarnej. Strukturę organizacyjną Powiatowej Komendy Policji w Parczewie tworzą 3 posterunki gminne oraz 3 punkty przyjęć interesantów.

Struktura przestępstw przedstawia się według poniższych tabel:

	2004 ROK				
	Wszczęte	Stwierdzone	Wykryte	Nieletni	Dorośli
Ogółem	1246	1175	959	44	859
Kryminalne	628	570	356	39	272
Gospodarcze	90	73	73	-	73
P. życiu	52	31	29	12	28
P. mieniu	410	391	182	27	145

	2005 ROK				
	Wszczęte	Stwierdzone	Wykryte	Nieletni	Dorośli
Ogółem	1277	1216	1022	36	960
Kryminalne	599	532	339	33	302
Gospodarcze	82	88	89	-	88
P. życiu	42	29	28	5	37
P. mieniu	367	359	173	23	146

	2006 ROK				
	Wszczęte	Stwierdzone	Wykryte	Nieletni	Dorośli
Ogółem	986	888	756	24	731
Kryminalne	466	401	271	23	250
Gospodarcze	59	34	33	-	38
P. życiu	49	24	24	4	30
P. mieniu	260	259	130	17	110

	2007 ROK				
	Wszczęte	Stwierdzone	Wykryte	Nieletni	Dorośli
Ogółem	892	875	750	57	703
Kryminalne	400	374	255	47	218
Gospodarcze	59	59	57	2	68
P. życiu	51	36	33	15	37
P. mieniu	221	214	102	27	82

Źródło: Dane uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Parczewie.

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, iż w 2004 roku stwierdzono ogółem 1175 przestępstw, gdzie wykryto ponad 81% przestępstw. Popełnione zostały przez 44 nieletnich.

W rozbiciu na poszczególne kategorie stwierdzono 570 przestępstw kryminalnych, 73 przestępstw gospodarczych, 31 przestępstw przeciwko życiu i 391 przestępstw przeciwko mieniu.

Jeżeli weźmiemy 2004 rok za podstawowy, wtedy możemy zaobserwować niewielki wzrost ogółem stwierdzonych przestępstw w 2005 roku, o 41 przestępstw tj. o 3,4% (1216),

lecz w kolejnych latach stwierdzamy spadek. Tak więc w roku 2006 nastąpił spadek o 328 przestępstw tj. o 26,9% (888) w porównaniu do roku ubiegłego i 2007 również nastąpił spadek o 13 przestępstw tj. 1,5% (875) w porównaniu do roku ubiegłego.

W kategorii przestępstw kryminalnych zauważamy spadek przestępstw stwierdzonych poczynawszy od 2004 roku aż do 2007 roku, tak więc w 2005 roku nastąpił spadek o 6,3%, w 2006 spadek o 24,6% i 2007 spadek o 6,3% w porównaniu do każdego ubiegłego roku.

Liczba dorosłych sprawców przestępstw automatycznie rosła ze wzrostem przestępstw stwierdzonych lub malała równoczesnym spadkiem przestępstw. Także w 2005 roku nastąpił wzrost liczby sprawców o 101 tj. o 11,7%. Natomiast w kolejnych latach nastąpił spadek. W 2006 roku o 229 sprawców tj. o 23,8%, a w 2007 roku o 28 tj. o 3,8%.

Biorąc pod uwagę nieletnich sprawców czynów karnych 2004 roku, gdzie ujawniono ich 44, w 2005 roku w porównaniu do roku poprzedniego, nastąpił spadek liczby nieletnich sprawców o 8 tj. o 18,1% przy spadku liczby dorosłych sprawców przestępstw, w 2006 roku nastąpił również spadek liczby nieletnich sprawców o 12 tj. o 33,3% przy spadku liczby dorosłych sprawców przestępstw. Natomiast w 2007 roku nastąpił wzrost ujawnionych sprawców czynów karalnych o 33 tj. o 237,5% przy spadku liczby dorosłych sprawców przestępstw.

Powiatowa Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Parczewie stanowi trzon powiatowego systemu ratowniczo-gaśniczego. W okresie od stycznia do końca września 2007 roku odnotowano 371 interwencji przeciwpożarowych. W ośrodkach gminnych akcje przeciwpożarowe prowadzone są głównie w jednostkach Ochotniczej Straży Pożarnej, których na terenie powiatu funkcjonuje 51, z czego 34 z nich to jednostki typu S (posiadające samochód), a 16 to jednostki typu M (posiadające tylko motopompę). Niewielka część z nich (9 jednostek) włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

W celu dalszej poprawy poziomu bezpieczeństwa mieszkańców, należy przede wszystkim zadbać o lepsze wyposażenie służb policji i straży pożarnej w niezbędny sprzęt, a także zwiększyć świadomość mieszkańców w zakresie wspólnych działań na rzecz zapobiegania pospolitym przestępstwom i różnego rodzaju zagrożeniom. Poziom bezpieczeństwa dzieci i młodzieży zwiększa realizowany od kilku lat przez Komendę Powiatową Policji w Parczewie Program „JESTEM BEZPIECZNY”.

3.3.5. Infrastruktura społeczna

Edukacja

Infrastruktura społeczna jest to zespół obiektów publicznych zaspokajających potrzeby socjalne, oświatowe i kulturalne ludności. Do infrastruktury społecznej zaliczamy infrastrukturę z zakresu oświaty i wychowania, kultury, ochrony zdrowia i opieki społecznej, wypoczynku i kultury fizycznej oraz bezpieczeństwa. Od stanu infrastruktury społecznej zależy jakość życia mieszkańców i ich szanse rozwoju.

Jednym z ważniejszych zadań samorządów lokalnych jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do edukacji. Liczba szkół w powiecie systematycznie spada, w latach 2000-2006 liczba szkół podstawowych spadła z 34 do 26.

W roku szkolnym 2006/2007 w skład infrastruktury edukacyjnej wchodziło:

- 5 placówek wychowania przedszkolnego, do których uczęszcza 705 dzieci,
- 26 szkół podstawowych, do których uczęszcza 2 534 dzieci,
- 7 gimnazjów, do których uczęszcza 1 694 uczniów,
- 2 zasadnicze szkoły zawodowe, w których kształciło się ponad 140 osób,
- 4 szkoły średnie zawodowe, w tym 1 liceum profilowane, 2 technika i 1 szkoła artystyczna (łącznie 800 uczniów),
- 3 licea ogólnokształcące (ponad 770 uczniów),
- 1 uzupełniające liceum ogólnokształcące dla dorosłych (17 uczniów)
- 5 szkół policealnych (ponad 340 uczniów).

W Powiecie Parczewskim żadna ze szkół nie prowadzi klas integracyjnych. Ze względu na niedostosowanie budynków dzieci i młodzież niepełnosprawna są objęci nauczaniem indywidualnym.

Samorządowi powiatowemu podlegają trzy szkoły, tj.: Liceum Ogólnokształcące w Parczewie oraz Zespoły Szkół Ponadgimnazjalnych w Parczewie i Milanowie. W celu poprawy standardów kształcenia większość placówek edukacyjnych wymaga wsparcia inwestycyjnego, m.in. w zakresie modernizacji budynków szkolnych, dostosowania budynków do kształcenia osób niepełnosprawnych, dostosowania infrastruktury sportowej do wymaganych standardów oraz zakupu niezbędnego wyposażenia i pomocy naukowych.

Na skutek zmian demograficznych, liczba uczniów stale spada, wzrasta natomiast liczba uczniów dysfunkcyjnych (dane Powiatowej Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Parczewie). W roku szkolnym 2002/2003 wydano 42 orzeczenia do kształcenia

specjalnego, natomiast 108 w roku 2006/2007 wynika z tego, że liczba dzieci dysfunkcyjnych znacząco wzrosła w ciągu ostatnich 5 lat.

Liczba dzieci objętych opieką Poradni:

- rok szkolny 2002/2003 – 849
- rok szkolny 2003/2004 – 827
- rok szkolny 2004/2005 – 980
- rok szkolny 2005/2006 – 956
- rok szkolny 2006/2007 - 898

Liczba wydanych orzeczeń:

- rok szkolny 2002/2003 – 42
- rok szkolny 2003/2004 – 84
- rok szkolny 2004/2005 – 89
- rok szkolny 2005/2006 – 108
- rok szkolny 2006/2007 – 102

Liczba wydanych opinii:

- rok szkolny 2002/2003 – 539
- rok szkolny 2003/2004 – 512
- rok szkolny 2004/2005 – 534
- rok szkolny 2005/2006 – 555
- rok szkolny 2006/2007 – 521

Trend ten był widoczny w przedszkolach w klasach „0” (dzieci w wieku 6 lat). W ciągu ostatnich 10 lat liczba dzieci spadła o ponad 150% z 180 do 71. Łącznie edukacją przedszkolną objętych jest 46% populacji dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Wskaźnik ten dla województwa wynosi prawie 52%. W roku 2007 dał się zauważyć wzrost liczby dzieci w wieku przedszkolnym.

W ślad za spadkiem liczby 6-latków spada także liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. W podstawówkach w 2003 r. uczyło się ponad 3 000 uczniów, natomiast w 2006 już tylko 2 534. Na poziomie gimnazjalnym także nastąpił spadek liczby uczniów (z 1 930 uczniów w 2003 roku do 1 697 w roku 2006).

Infrastruktura edukacyjna jest dosyć dobrze dostosowana do liczby uczniów i nie dostosowana do kształcenia uczniów niepełnosprawnych (brak klas integracyjnych) nie odbiega znacząco od wskaźników wojewódzkich. Średnio na jeden oddział w szkole

podstawowej przypada 16 uczniów (przy 18 średnio w województwie), natomiast w gimnazjum na jeden oddział przypada 25 uczniów (podczas gdy wskaźnik ten dla województwa kształtuje się na poziomie 24 uczniów). Nieco gorzej przedstawia się sytuacja w szkolnictwie średnim, gdzie na jeden oddział w liceach ogólnokształcących przypada około 29 uczących się. Jednym ze współczesnych wyznaczników jakości kształcenia jest komputeryzacja szkół. Na tym polu Powiat Parczewski nie odbiega znacząco od standardów wojewódzkich czy krajowych. Prawie 77% szkół podstawowych w powiecie wyposażonych jest w sprzęt komputerowy (przy 77% w województwie i 81% w kraju). W przypadku gimnazjów wskaźnik ten jest jeszcze lepszy i wynosi 86%, podczas gdy średnia dla województwa wynosi 76%, a kraju – 79%. Znacznie gorsze wskaźniki notowane są w przypadku szkolnictwa zawodowego. Udział szkół zawodowych wyposażonych w komputery wynosi tylko 30%.

Średnio w szkołach podstawowych przypada 10 uczniów na komputer, natomiast w gimnazjach na jeden komputer przypada 19 uczniów, zaś w średnich zawodowych – 24 uczniów. Są to wskaźniki nieco lepsze niż w województwie i kraju, ale ciągle odbiegające od tego co jest notowane w innych regionach Unii Europejskiej.

Organizacje pozarządowe

Z punktu widzenia rozwiązywania problemów społecznych organizacje pozarządowe są ważnym partnerem pozarządowym dla sektora publicznego dla tworzenia wspólnych projektów polityki społecznej.

Na terenie Powiatu Parczewskiego na koniec II kwartału 2006 roku było zarejestrowanych **99** stowarzyszeń i organizacji społecznych.

Wśród nich m.in. takie jak:

- Klub Abstynenta Rodzina II w Sosnowicy
- Parczewskie Stowarzyszenie Twórców i Animatorów Kultury
- Stowarzyszenie Integracji Społecznej „Bone Corda”
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Michał” z siedzibą w Jabłoni
- Parczewskie Forum Regionalne „Perspektywa”
- Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Jałońskiej
- Parczewskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Ich Rodzin i Przyjaciół „Stokrotka”

- Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Milanowskiej
- Regionalne Stowarzyszenie Ziemi Siemieńskiej „Partnerstwo”
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Chmielowa, Korony i Marianówki
- Stowarzyszenie „Marzenie” z siedzibą w Jabłoni
- Stowarzyszenie na Rzecz Integracji i Rozwoju Wsi Wyhalew
- Stowarzyszenie „Nasza wieś „ z siedzibą w Rudnie
- Parczewska Lokalna Grupa Działania
- Stowarzyszenie Kulturalno Oświatowe Wsi Tyśmienica
- Klub Abstynenta „Promyk” w Parczewie
- Polski Związek Niewidomych Koło w Parczewie
- Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Rozwoju Regionalnego w Parczewie
- Powiatowe Koło Diabetyków w Parczewie
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Lubelskiej z siedzibą w Zaliszczu
- Poleskie Stowarzyszenie Rozwoju Turystyki w Makoszcze
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Jezioro
- Stowarzyszenie Na Rzecz Aktywizacji Mieszkańców Polesia Lubelskiego z siedzibą w Podedwórz
- Stowarzyszenie Inicjatyw na Rzecz Gminy Jabłoń z siedzibą w Paszenkach
- Stowarzyszenie Kulturalno- Regionalne „Nałęcz” w Sosnowicy z siedzibą w Pieszowoli
- Stowarzyszenie Oświatowo Kulturalne Wsi Radcze
- Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Oddział Parczew

Pomoc społeczna

Realizacją zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz pomocą środowiskową zajmują się następujące Ośrodki Pomocy Społecznej w Powiecie Parczewskim:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębowej Kłodzie;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jabłoni;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Milanowie;
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Parczewie;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Podedwórz;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemieniu;
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowicy;

- Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Parczewie.

Ośrodki te realizują zadania statutowe wynikające z:

- ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 15 kwietnia 2004 r., Nr 64, poz. 593, ze zm.) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie,
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 228, poz. 255) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie,
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 20 września 2005 r. Nr 180, poz. 1493) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie,
- ustawy z 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. Nr 86, poz. 732) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie,
- uchwał Rady Miejskiej i Rad Gminnych.

Podstawowe formy pomocy społecznej to:

- pomoc środowiskowa - polegająca na udzielaniu świadczeń osobom zakwalifikowanym do pomocy społecznej w miejscu ich zamieszkania,
- pomoc instytucjonalna – świadczona w stacjonarnych placówkach opiekuńczych.

Funkcjonujące Ośrodki Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Parczewskiego świadczą pomoc materialną i w formach wsparcia niematerialnego.

W ostatnim okresie zmieniały się zasady finansowania zadań z zakresu pomocy społecznej. Rozszerzał się zakres świadczeń obligatoryjnych przy jednoczesnym redukowaniu środków na zadania fakultatywne.

Przełomowym rokiem był rok 2004, gdzie m.in. z ustawy o pomocy społecznej wyszły takie świadczenia jak okresowy zasiłek gwarantowany, zasiłek stały z tytułu opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym, jednorazowy zasiłek macierzyński. Świadczenia te przeniesiono do katalogu świadczeń rodzinnych.

W ustawie o pomocy społecznej zmieniono zakres zadań. Od 2004 roku do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym dołączono zadania w formie przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych, kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu.

Zasiłki okresowe stały się zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym, jednak przez najbliższe lata będą dotowane z budżetu państwa.

Od maja 2004 roku Ośrodki Pomocy Społecznej realizują nową ustawę o świadczeniach rodzinnych, a od 2005 roku realizują zadania ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej. Na mocy ustawy o pomocy społecznej prowadzona jest również pomoc osobom i rodzinom w postaci pracy socjalnej.

Poza pomocą materialną Ośrodki oferują różne formy wsparcia niematerialnego w postaci pomocy usługowej, czyli usług opiekuńczych w domu chorego oraz w Środowiskowym Domu Samopomocy.

Zadania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wynikające z ustawy o pomocy społecznej można podzielić na cztery podstawowe grupy tematyczne, i tak:

- zadania z zakresu pomocy instytucjonalnej,
- zadania związane z organizacją opieki w rodzinach zastępczych,
- zadania z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych,
- inne.

Jednym z głównych zadań z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest organizowanie i zapewnienie usług w określonym ustawowo standardzie w domach pomocy społecznej. Na terenie Powiatu Parczewskiego funkcjonuje jeden Dom Pomocy Społecznej w Kalince. Zakład Opiekuńczo Leczniczy TULMED w Tulnikach prowadzi inwestor prywatny natomiast Dom Samopomocy w Laskach Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Parczewie.

Do ważnych zadań realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest:

- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych,
- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców,
- przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym całodobowe placówki opiekuńczo- wychowawcze bądź rodziny zastępcze,
- szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu.

Zasady usamodzielnień pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych aktualnie reguluje ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004r. Nr 64, póź. 591), rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004r. w sprawie udzielenia pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2004r. Nr 6, póź. 45). Pełnoletni wychowanek rodziny zastępczej

baż placówki ma prawo do różnego rodzaju pomocy na usamodzielnienie. O pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki oraz na usamodzielnienie przysługującą usamodzielnionemu wychowankowi w zależności od spełnienia pewnych kryteriów finansowych musi ubiegać się osobiście.

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Parczewie funkcjonuje Powiatowy Zespół ds. Orzekania Niepełnosprawności. Realizuje on zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności z dnia 15 lipca 2003 roku.

Tabela nr 7. Liczba wydanych orzeczeń w latach 2004 – 2007.

Lata	2004	2005	2006	2007
Dzieci do 16 roku życia	149	165	113	129
Osoby dorosłe razem	328	486	510	484
Stopień znaczny	60	57	80	77
Stopień umiarkowany	147	255	218	220
Stopień lekki	120	177	212	187

Źródło: Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Parczewie

Wśród dzieci przeważają schorzenia astmatyczne jest to tendencja wzrostowa, wśród dorosłych przeważają osoby z dysfunkcją ruchu.

Na terenie Powiatu Parczewskiego funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej w Kalince

ILOŚĆ MIEJSC:

85 (obecnie przebywają 93 osoby)

ZAKWATEROWANIE:

pokoje 2 osobowe

DOSTĘPNOŚĆ POMIESZCZEŃ DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH:

budynki słabo dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych wyposażone w podjazdy na wózki, łazienki słabo dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych (wymagają modernizacji), brak windy.

OFERTA USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW:

terapia zajęciowa, muzykoterapia, zajęcia kulturalno-oświatowe, posługi religijne (w niedziele spotkania integracyjne ze społecznością lokalną).

Na terenie Powiatu Parczewskiego funkcjonuje także:

Dzienny Środowiskowy Dom Samopomocy w Laskach

ILOŚĆ MIEJSC: 35

DOSTĘPNOŚĆ POMIESZCZEŃ DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH:

budynek parterowy

OFERTA USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW:

terapia zajęciowa, muzykoterapia, art.-terapia, edukacyjna, aktywności społecznej, rehabilitacja ruchowa.

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Parczewie

ILOŚĆ MIEJSC: 30

DOSTĘPNOŚĆ POMIESZCZEŃ DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH:

pełna.

OFERTA USŁUG DLA UCZESTNIKÓW:

terapia zajęciowa prowadzona jest w sześciu pracowniach:

- artystycznej,
- krawiecko- hafciarskiej,
- multimedialnej,
- gospodarstwa domowego,
- poligrafii i reklamy,
- stolarskiej.

Zajęcia prowadzone są pod kierunkiem instruktorów, rehabilitanta i psychologa.

W warsztacie działają także koła zainteresowań:

- fotograficzne
- plastyczne

Na podstawie informacji uzyskanych z MOPS-u i GOPS-ów Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Parczewie opracowało typologię problemów społecznych w Powiecie Parczewskim.

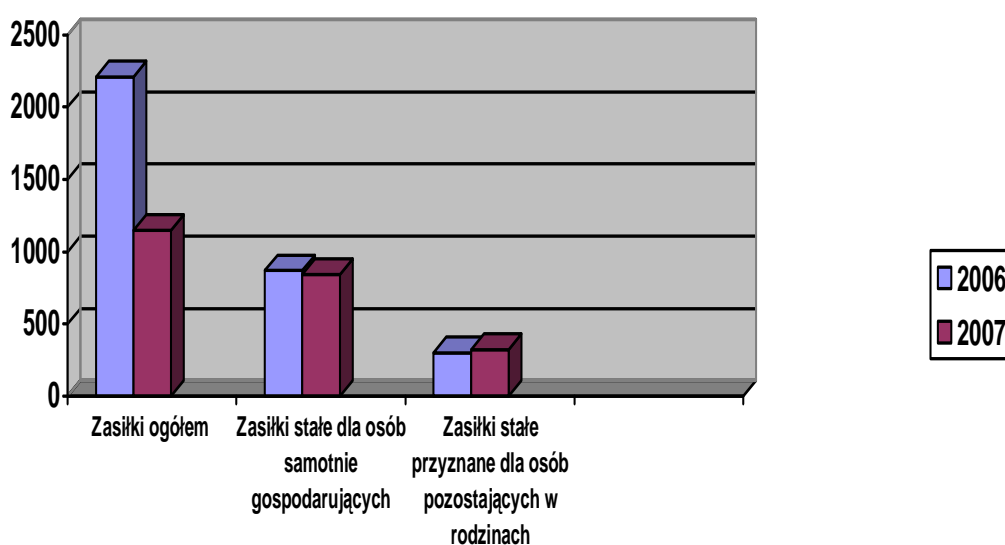
Statystyka wybranych elementów pomocy społecznej Powiatu Parczewskiego w ujęciu graficznym

Typy rodzin objętych pomocą społeczną w Powiecie Parczewskim w latach 2006-2007

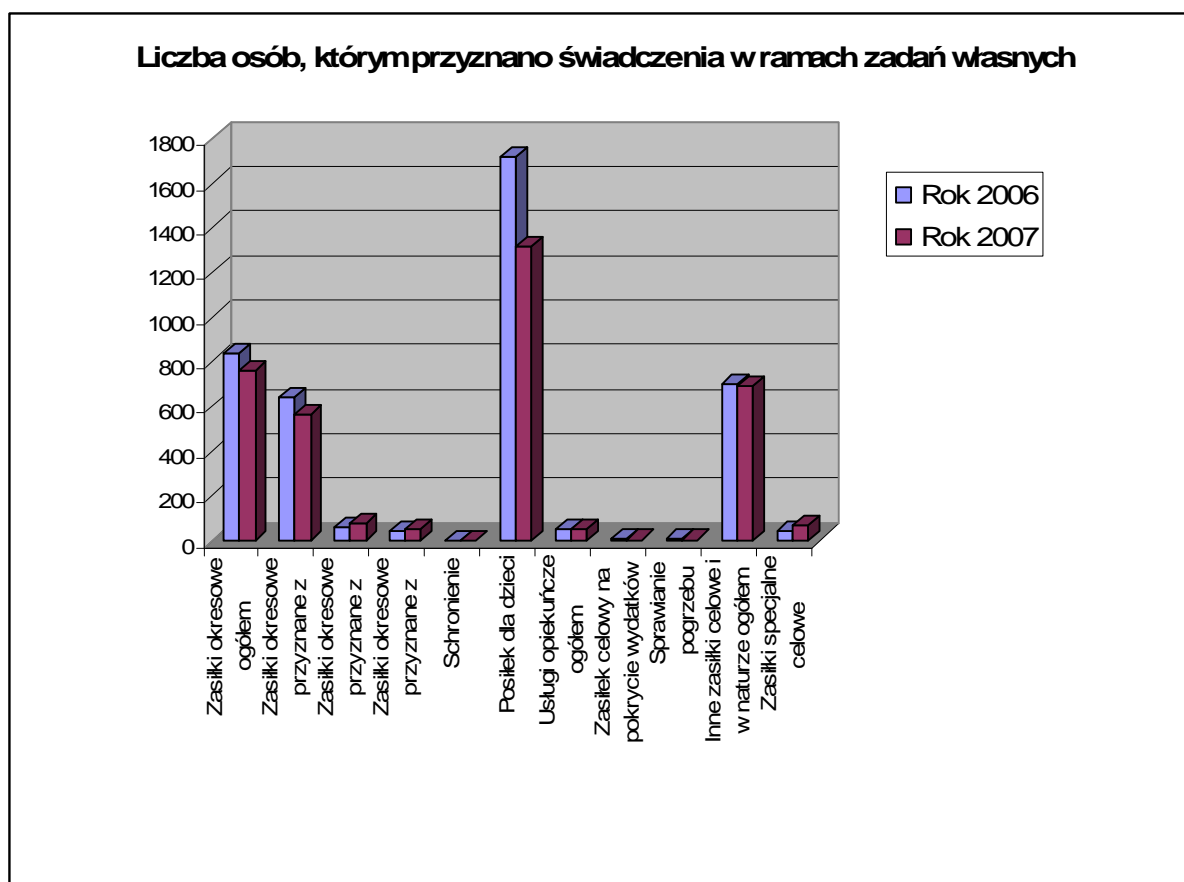
Tabela nr 8.

Typy rodzin	2006	2007
Liczba rodzin ogółem	2181	2015
Liczba rodzin z dziećmi ogółem	1322	1963
Liczba rodzin niepełnych ogółem	2597	641
Liczba rodzin emerytów i rencistów	397	360

Liczba świadczeń udzielanych w ramach zadań zleconych

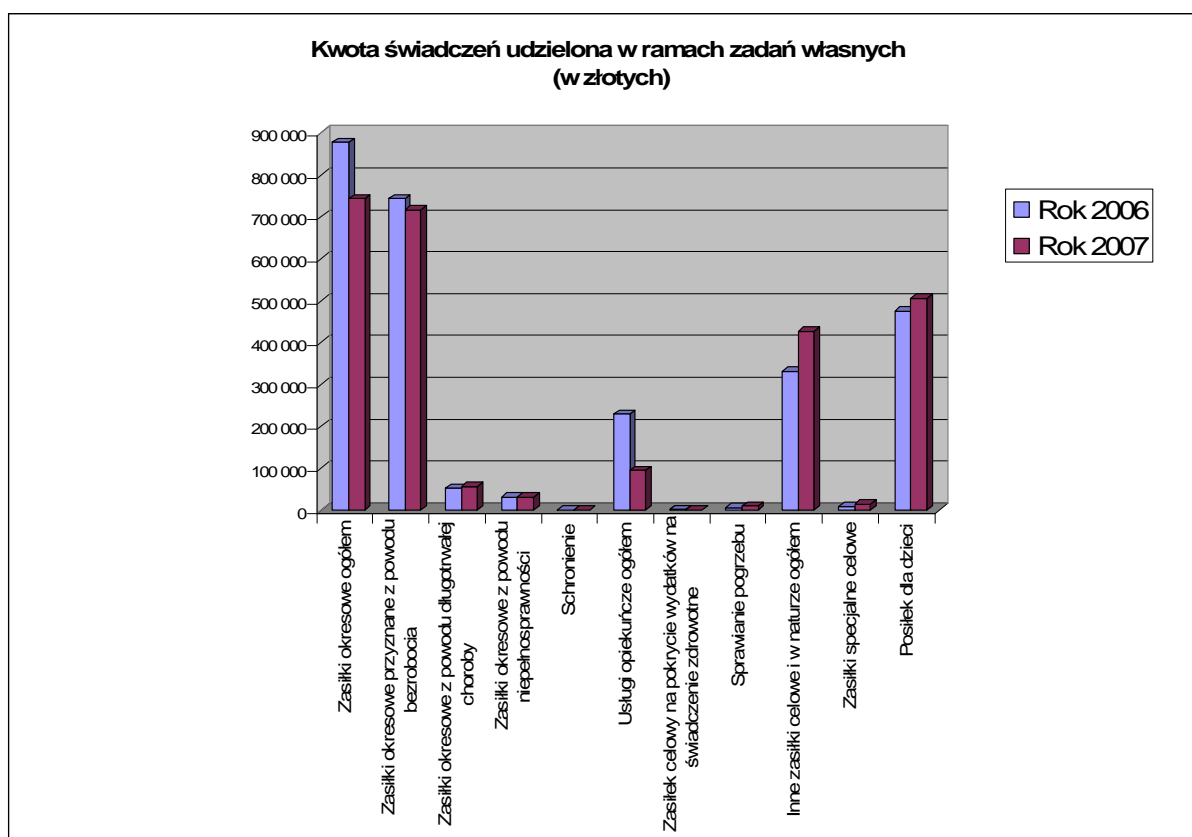
Rys. 1. Liczba świadczeń udzielanych w ramach zadań socjalnych.

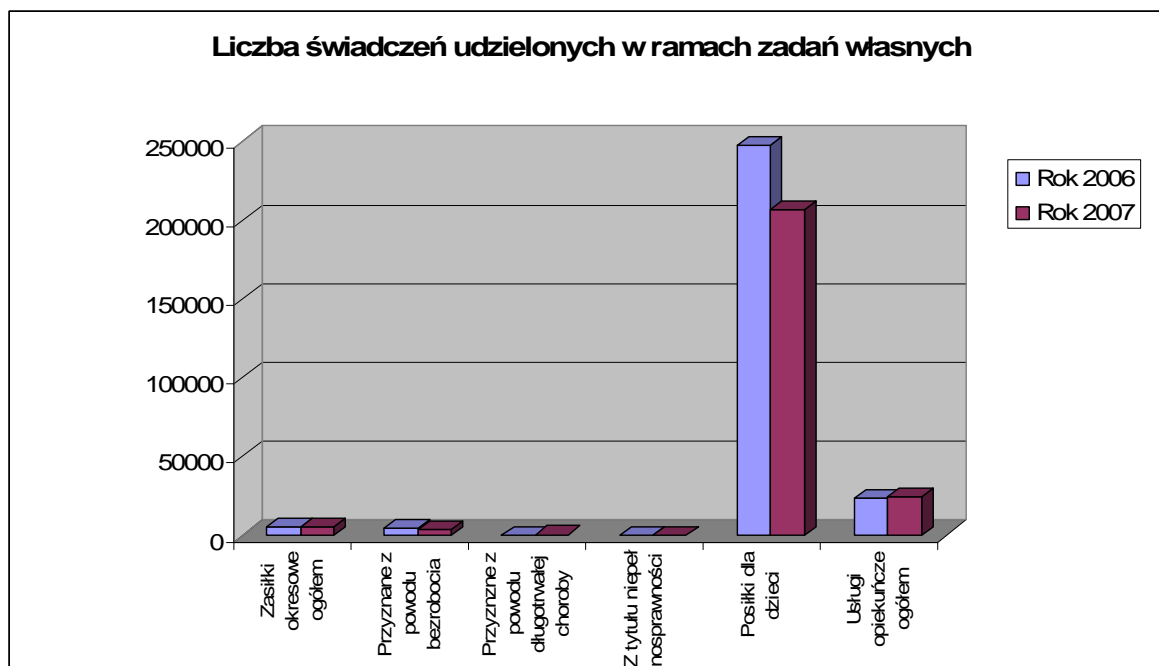
Rys. 2. Liczba osób, którym przyznano świadczenia w ramach zadań własnych.

Opis wykresu	2006	2007
1. Zasiłki okresowe ogółem	834	761
2. Zasiłki okresowe przyznane z powodu bezrobocia	636	562
3. Zasiłki okresowe przyznane z powodu długotrwałej choroby	56	75
4. Zasiłki okresowe przyznane z powodu niepełnosprawności	39	49
5. Schronienie	0	0
6. Posiłek dla dzieci	1716	1315
7. Usługi opiekuńcze ogółem	52	50
8. Zasiłek celowy na świadczenia zdrowotne	4	1
9. Sprawianie pogrzebu	3	1
10. Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	695	694
11. Zasiłki specjalne celowe	43	68

Z informacji uzyskanej z OPS w Powiecie Parczewskim wynika że, wzrasta liczba zasiłków przyznawanych z powodu długotrwałej choroby ma to związek ze wzrostem liczby dzieci dysfunkcyjnych i starzeniem się społeczeństwa. Minimalnie zmniejszyła się liczba osób pobierających zasiłki z powodu bezrobocia jest to spowodowane zwiększeniem się liczby miejsc pracy na naszym terenie jak też wyjazdami osób młodych w poszukiwaniu pracy do większych aglomeracji miejskich.

Rys 3. Kwota świadczeń udzielona w ramach zadań własnych.

Rys.4. Lista świadczeń udzielonych w ramach zadań własnych.

W Powiecie Parczewskim funkcjonują ośrodki kulturalne takie jak Parczewski Dom Kultury, Osiedlowy Dom Kultury, Biblioteka Publiczna Centrum Kultury w Parczewie a także Gminne Ośrodki Kultury w poszczególnych gminach naszego powiatu.

Na terenie Powiatu Parczewskiego organizowane są cykliczne imprezy kulturalne o charakterze krajowym, należą do nich m. in. eliminacje Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego i Ogólnopolskiego Zlotu Kapel Podwórkowych.

W Powiecie Parczewskim organizowane są różne imprezy i uroczystości, należą do nich m. in.:

- Latający Przegląd teatrów Dziecięcych – eliminacje;
- Powiatowy Przegląd Kapel i Śpiewaków Ludowych;
- Konkurs Recytatorski dla Dzieci;
- „Dni Parczewa”;
- Dożynki Powiatowe;
- Parczewska Jesień Kulturalna;
- „Jarmark Jagielloński”.

Projekt zadań Starostwa Powiatu Parczewskiego w zakresie rozwoju kultury na lata przyszłe obejmuje:

- Organizację imprez kulturalnych o charakterze ponadgminnym oraz w ramach współpracy z innymi szczeblami samorządu terytorialnego;

- Wspieranie amatorskiego ruchu artystycznego;
- Wspieranie edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży szkół ponadgimnazjalnych;
- Zakup przedmiotów służących kultywowaniu lokalnych i regionalnych tradycji;
- Wspieranie imprez kulturalnych o charakterze dobroczynnym na terenie powiatu o zasięgu ponadregionalnym i ogólnopolskim.

Na terenie Powiatu Parczewskiego działają kluby sportowe. Są to:

- „VICTORIA” Parczew posiadający sekcję piłki siatkowej i nożnej, dysponują własnym sprzętem i bazą lokalową;
- międzyszkolny klub sportowy „OLIMP” posiadający sekcję koszykówki, działający przy Publicznym Gimnazjum im. Władysława Jagiełły w Parczewie.

Na terenie Powiatu Parczewskiego działa Powiatowy Szkolny Związek Sportowy, który korzysta z dotacji Starostwa Powiatowego. Starostwo powołało również Powiatowe Zrzeszenie LZS.

Rozwój kultury fizycznej w Powiecie Parczewskim wymaga wsparcia w zakresie szerszego rozpropagowania imprez o charakterze ponadgminnym, a także ich wsparcia finansowego. Działania Starostwa Powiatowego zakładają współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwoju kultury fizycznej, dofinansowywanie zawodów sportowych na szczeblu Powiatu organizowanych przez stowarzyszenia i Starostwo Powiatowe, promocję sportu dzieci i młodzieży.

W zakresie rozwoju turystyki Starostwo Powiatowe w Parczewie podejmuje działania promujące teren Powiatu Parczewskiego poprzez organizowanie imprez turystycznych oraz kulturalno-sportowych. W 1999 roku Starostwo Powiatowe wydało wspólnie z gminami informator o powiecie.

Powiat Parczewski należy do stowarzyszeń Samorządów Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego, którego celem jest m. in. stworzenie dogodnych warunków do rozwoju turystyki i agroturystyki na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim.

Ponadto władze powiatowe dysponują i rozpowszechniają wykaz terenów pod działalność turystyczno-rekreacyjną, które są zgodne z gminnymi planami zagospodarowania przestrzennego.

IV. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE.

4.1. Uwarunkowania zewnętrzne w Europie.

Podstawowe uwarunkowania zewnętrzne zawarte są w Europejskim Modelu Społecznym zawartym w Strategii Lizbońskiej.

Główne cele tego modelu to:

- pełne zatrudnienie
- spójność społeczna.

Kolejne istotne założenia Europejskiego Modelu Społecznego to:

- aktywne przeciwdziałanie rosnącemu ubóstwu i nadmiernemu rozwarstwieniu społecznemu,
- chronienie najbardziej podatnych na wykluczenia społeczne,
- uznanie znaczenia mocnych i trwałych więzi rodzinnych i społecznych za jedno z istotnych czynników zapobiegających powstawaniu problemów społecznych,
- uwzględnianie trendów demograficznych w planowaniu polityki społecznej.

4.2. Uwarunkowania zewnętrzne krajowe.

Dokumentami o istotnym znaczeniu strategicznym dla planowania rozwiązań problemów społecznych na szczeblu regionalnym i lokalnym są:

- Strategia Lizbońska
- Narodowa Strategia Spójności
- Krajowa Strategia Zatrudnienia
- Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2005- 2013
- Strategia Rozwoju Powiatu Parczewskiego na lata 2008- 2015

Dokumentem o kluczowym znaczeniu dla planowanych rozwiązań w obszarze problematyki społecznej jest przyjęta w 2005 roku **Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2005-2013** Dokument ten zawiera priorytety i kierunki

polityki społecznej na lata 2005-2013, które winny determinować planowanie na szczeblu regionalnym i lokalnym.

Priorytet 1 – Poprawa warunków dla powstawania i funkcjonowania rodzin. Wsparcie rodzin w wychowaniu i edukacji dzieci.

- 1.1. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi młodego pokolenia w rodzinie i środowiskach pozarodzinnych jako czynnika poprawy jakości kapitału ludzkiego.
- 1.2. Tworzenie i wzmacnianie rozwiązań służących godzeniu pracy zawodowej i wychowywania dzieci, w celu podniesienia aktywności zawodowej oraz umożliwienia pełniejszej realizacji planów prokreacyjnych.
- 1.3. Zbudowanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.
- 1.4. System pomocy dla rodzin z dziećmi, celem wyrównywania deficytów rozwojowych u dzieci uczących się.
- 1.5. Rozwijanie placówek świadczących usługi edukacyjne, sportowo-rekreacyjne i kulturalne.
- 1.6. Kształtowanie pozytywnego klimatu wobec rodzin, małżeństwa i dzietności.
- 1.7. Wsparcie dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, w celu wyrównania szans dzieci i młodzieży podejmujących i kontynuujących naukę.
- 1.8. Stworzenie kompleksowego systemu zapobiegania przestępczości, demoralizacji i nadużywania substancji psychoaktywnych przez młodzież.

Priorytet 2 – Wdrożenie aktywnej polityki społecznej.

- 2.1. Wspieranie aktywności zawodowej i edukacyjnej poprzez system pomocy społecznej.
- 2.2. Rozwój zatrudnienia socjalnego, w celu przywrócenia możliwości zatrudnienia osobom podlegającym wykluczeniu społecznemu.
- 2.3. Rozwój form ekonomii społecznej, na rzecz pobudzenia aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 2.4. Rozwój budownictwa mieszkaniowego i wsparcie gmin w budowie mieszkań dla osób wymagających pomocy socjalnej.
- 2.5. Stworzenie kompleksowego systemu probacyjnego.
- 2.6. Likwidacja pułapki dochodowej, ograniczenie zachęt do dezaktywacji zawodowej oraz zwiększenie szans zatrudnienia dla osób o niskich kwalifikacjach.

Priorytet 3 – Kompleksowa rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych.

- 3.1. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.
- 3.2. Tworzenie warunków do większej aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych jako podstawy społecznej integracji i poprawy warunków ich życia.
- 3.3. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do usług społecznych.
- 3.4. Kształtowanie pozytywnych postaw wobec niepełnosprawności.
- 3.5. Inicjowanie zmian poprzez debaty społeczne prowadzące do likwidacji problemów osób niepełnosprawnych dotyczących zatrudnienia, pobierających świadczenia ZUS
- 3.6. Usprawnienie systemu rehabilitacji, na rzecz utrzymania możliwości aktywności zawodowej.
- 3.7. Rozwijanie całościowych systemów pomocy dla osób obarczonych nietypowymi rodzajami niepełnosprawności, wymagających kompleksowych i systemowych działań ze strony państwa.

Priorytet 4 – Budowa systemu wsparcia dla osób w wieku poprodukcyjnym.

- 4.1. Rozwijanie systemu opieki pielęgnacyjnej, celem zbudowania środowiskowego modelu integracji ludzi starszych i wymagających pomocy.
- 4.2. Wprowadzenie specjalizacji stacjonarnej opieki, celem budowy systemu specjalistycznego wsparcia dla osób wymagających szczególnej opieki.
- 4.3. Aktywizacja i integracja lokalna osób w wieku poprodukcyjnym, wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym.
- 4.4. Prowadzenie spójnej polityki wobec starości i na rzecz osób starszych.

Priorytet 5 – Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych.

- 5.1. Wdrożenie strategicznego, planowania lokalnej i regionalnej polityki społecznej, celem stworzenia metody koordynacji krajowej polityki społecznej.
- 5.2. Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej, celem zwiększenia samodzielności i aktywizacji zawodowej osób wymagających pomocy socjalnej.
- 5.3. Wdrożenie systemu informacji i poradnictwa obywatelskiego oraz dostępu do lokalnych środków przekazu i internetu.

Priorytet 6 – Partnerstwo publiczno-społeczne jako podstawa rozwoju usług społecznych.

Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych, regionalnych i krajowych.

- 6.1. Budowa partnerstwa publiczno-społecznego w zakresie działalności pożytku publicznego.
- 6.2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.
- 6.3. Wsparcie postaw obywatelskich.
- 6.4. Wzmocnienie partycypacji społecznej.

Priorytet 7 – Integracja społeczna i zawodowa imigrantów.

- 7.1. Wdrożenie polityki integracji społecznej i zawodowej imigrantów, celem prowadzenia kompleksowych działań wszystkich instytucji publicznych.
- 7.2. Wdrożenie polityki antydyskryminacyjnej, celem ograniczenia postaw ksenofobicznych wobec środowisk imigranckich.
- 7.3. Ustawiczne szkolenie kadr administracji publicznej oraz partnerów społecznych, celem przygotowania do pracy z uchodźcami.
- 7.4. Zaprojektowanie spójnego systemu współpracy z uchodźcami.

4.3. Uwarunkowania zewnętrzne regionalne.

Podstawowym dokumentem odnoszącym się do rozwiązywania problemów społecznych jest Program Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Parczewskim, Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2005-2015. Program ten formułuje następujące cele:

Cel strategiczny I:

Sprawny system informacji o zasobach, usługach i problemach społecznych.

Cel operacyjny I.1.:

Opracowywanie diagnozy sytuacji społecznej w powiecie.

Cel operacyjny I.2.:

Rozpowszechnianie informacji o dostępnych usługach, świadczeniach i zagadnieniach społecznych.

Cel strategiczny II.

Aktywne społeczności lokalne.

Cel operacyjny II.1:

Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, władzami lokalnymi i administracją publiczną.

Cel operacyjny II.2.

Koordinowanie i integrowanie służb i instytucji socjalnych.

Cel operacyjny II.3.

Aktywizowanie mieszkańców.

Cel strategiczny III

Profesjonalna kadra pomocy społecznej.

Cel operacyjny III.1.

Wyrównywanie poziomu kompetencji zawodowych kadr pomocy społecznej.

Cel operacyjny III.2.

Dostosowywanie modeli i standardów pomocy społecznej do obowiązujących w Unii Europejskiej.

Cel operacyjny III.3.

Podwyższanie jakości i efektywności działań zmierzających do zapewnienia wysokiego poziomu usług socjalnych.

Cel strategiczny IV

Efektywne, nowatorskie programy celowe.

Cel operacyjny IV.1.

Tworzenie i opracowywanie modelowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej.

Cel operacyjny IV.2.

Kreowanie pozytywnych postaw wobec problemów społecznych.

Ponadto w Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego wskazano na jeden cel polityki społecznej:

Cel strategiczny:

Silna rodzina i zdrowy styl życia

Krótką diagnozę stanu wskazuje, że w Powiecie Parczewskim blisko 12% mieszkańców korzysta z różnych form pomocy społecznej. Oznacza to, że co trzecia rodzina dotknięta jest dysfunkcją uprawniającą do udzielenia instytucjonalnego wsparcia socjalnego.

Główne przyczyny udzielania pomocy w Powiecie Parczewskim to:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- niepełnosprawność
- bezrobocie
- długotrwała choroba
- wielodzietność
- niezaradność życiowa

W latach 2004 - 2006 poprawiła się infrastruktura socjalna w regionie. Utworzono Warsztat Terapii Zajęciowej, Dom Samopomocy, Jadłodajnię Miejską, przybyły kolejne ośrodki wsparcia, placówki opieki nad dziećmi.

W analizowanym okresie wzrósł poziom zatrudnienia w pomocy społecznej, a co za tym idzie podniósł się wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych. Dynamika tego wzrostu nie jest duża, ma jednak charakter stałej prawidłowości.

Uwarunkowania lokalne

Na terenie Powiatu Parczewskiego w ramach szeroko pojętej polityki społecznej i profilaktyki od kilku lat Starostwo Powiatowe przy współudziale gmin z terenu Powiatu Parczewskiego organizuje **Białe niedziele**. Zapewniają one mieszkańcom, w szczególności zamieszkałym na terenach wiejskich dostępność do specjalistycznych usług medycznych, ponadto umożliwiają wykonanie niektórych badań. Konsultacje specjalistyczne, a co za tym idzie wczesna diagnoza, skutecznie pozwalają leczyć i zapobiegać różnym dysfunkcjom.

1. Cele strategiczne (długoterminowe na lata 2008-2015)

1. Satysfakcjonujący dla użytkowników system ochrony zdrowia w Powiecie Parczewskim.
2. Poprawa stanu zdrowia i związanej z nim jakości życia mieszkańców powiatu.

Cele operacyjne

1. Poprawa dostępności, jakości, kompleksowości i ciągłości świadczeń zdrowotnych.
2. Wzrost efektywności zasobów powiatowego systemu ochrony zdrowia.
3. Usprawnienie działania systemu ratownictwa medycznego.
4. Rozwijanie działań z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki.

4.4. Program Działania Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Parczewskim.

Cel nadrzędny Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych:

Stworzenie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, poprzez realizowanie prawa do godnego życia przejawiającego się wypełnianiem ról społecznych i zawodowych w stopniu adekwatnym do indywidualnych możliwości.

Cel strategiczny:

Identyfikacja i eliminacja wszelkich barier, stanowiących przeszkody w równym dostępie do praw i w pełnym uczestnictwie we wszystkich dziedzinach życia.

Cele operacyjne:

- I. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez wyrównywanie szans w dostępie do edukacji, pracy, szerokiej oferty usług i świadczeń oraz dóbr kultury i sztuki.
- II. Rozbudzanie społecznej świadomości i kreowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności.
- III. Wyrównywanie poziomu usług socjalnych i rozwój oferty wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych w całym powiecie.
- IV. Integracja zawodowa i społeczna oraz wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu.
- V. Realizacja zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej.
- VI. Przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych.

W 2005 roku opracowany został przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Parczewie i Caritas Diecezji Siedleckiej wewnętrzny dokument określający główne cele i obszary rozwiązywania problemów społecznych w opiece nad dzieckiem i rodziną.

Cel strategiczny nadrzędny:

Zintegrowany i efektywny system zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych.

Cel strategiczny:

Sprawny i prorodzinny system pomocy społecznej uwzględniający przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.

OBSZARY PROBLEMOWE:

- Obszar I: Pomoc na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.
- Obszar II: Organizowanie rodzinnej opieki zastępczej oraz pomoc na rzecz dzieci już przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych, rodzinach zastępczych i opuszczających zastępcze formy wychowania.
- Obszar III: Pomoc na rzecz osób starych, przewlekle chorych somatycznie i psychicznie oraz niepełnosprawnych intelektualnie.
- Obszar IV: Podnoszenie jakości świadczonych usług poprzez doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej, doradztwo metodyczne, szkolenia i informację oraz zatrudnianie niezbędnej i profesjonalnej kadry.
- Obszar V: Pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych.

Dodatkowym dokumentem o istotnym znaczeniu dla rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Parczewskim jest Program Rozwoju Przedsiębiorczości w Powiecie Parczewskim.

Zdefiniowane cele są zbieżne z polityką społeczną i przedstawiają się następująco:

Cel strategiczny Nr I:

Zmniejszenie poziomu i społecznych skutków bezrobocia w powiecie.

Cel operacyjny Nr I.1 :

Aktywizacja zawodowa osób młodych, w tym absolwentów szkół.

Cel operacyjny Nr I.2 :

Zwiększanie szans na rynku pracy osób z grup marginalizowanych - kobiet, osób długotrwale bezrobotnych, rolników, osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny Nr I.3 :

Rozwój instytucjonalny otoczenia rynku pracy oraz rozwój systemu informacji z zakresu pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego.

Cel operacyjny Nr I.4 :

Promocja przedsiębiorczości ze szczególnym uwzględnieniem samozatrudnienia.

Cel strategiczny Nr II :

Wzrost poziomu wykształcenia i aktywności mieszkańców powiatu.

Cel operacyjny Nr II.1:

Intensyfikacja nauczania języków obcych w szkołach powiatowych

Cel operacyjny Nr II.2 :

Rozwój kształcenia ustawicznego wśród mieszkańców powiatu.

Cel operacyjny Nr II. 3 :

Wzrost społecznej i gospodarczej aktywności mieszkańców powiatu.

Dokumenty strategiczne i programowe zdefiniowane na poziomie regionalnym i lokalnym determinują formułowanie i hierarchizację celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Parczewskim na lata 2008-2015.

V. ANALIZA SWOT.

Podczas przeprowadzonej debaty strategicznej pracowano nad analizą zasobów wewnętrznych i analizą otoczenia zewnętrznego pod kątem szans i zagrożeń. Przeprowadzono tzw. analizę SWOT. Analiza SWOT stała się podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych.

Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu).

Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed polityką społeczną powiatu. SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- „**mocnych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony polityki społecznej i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej wzmacnianiu (utrzymać je jako mocne, i na których należy oprzeć jej przyszły rozwój);
- „**słabych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony polityki społecznej, i które nie wyeliminowane będą ją osłabiać (ich oddziaływanie należy minimalizować);
- „**szans**” - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności powiatu, ale które mogą być traktowane jako szanse, i przy odpowiednio podjętych działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwiązywaniu problemów społecznych;
- „**zagrożeń**” - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności powiatu, ale które mogą stanowić zagrożenie dla rozwiązywania problemów społecznych.

MOCNE STRONY

- czyste środowisko;
- baza instytucjonalna świadcząca pomoc;
- organizacje pozarządowe;
- prasa lokalna;
- zaangażowanie pracowników polityki społecznej;
- położenie geograficzne;

- turystyka, walory przyrodnicze, ekologia;
- potencjał ludzki;
- kształcenie informatyczne oraz gastronomiczne;
- bogata oferta edukacyjna;
- bogata oferta sportowa (piłka nożna);
- dobrze rozwinięta kultura ludowa;
- liczne imprezy kulturalne;
- duża aktywność kulturalna;
- wystarczająca sieć kulturalna;
- wyższe wykształcenie mieszkańców;
- szpital powiatowy ;
- niska zachorowalność;
- zwiększająca się świadomość na temat form przemocy;
- duża aktywność seniorów;
- oczyszczalnia ścieków w Parczewie;
- chęć młodych ludzi do działania;
- bliskość granicy wschodniej;
- czyste miasto Parczew;
- „magiczne myślenie” (nie ma problemów);
- duże skupisko jezior, lasów;
- dziedzictwo kulturowe;

SŁABE STRONY

- mało przemysłu (tereny rolnicze);
- migracje młodych;
- brak patriotyzmu lokalnego;
- bezrobocie;
- błędne aspiracje społeczności lokalnych;
- niewystarczający system kształcenia zawodowego;
- położenie geograficzne (marginalizacja);
- brak aktywności społecznej;
- słabe zaplecze kadrowe do promocji i pozyskiwania środków z zewnątrz;

- niż demograficzny;
- niewystarczająca ilość usługodawców;
- eurosieroctwo;
- ubóstwo;
- niskie nakłady na politykę społeczną;
- brak infrastruktury turystycznej;
- niski rozwój turystyki zorganizowanej;
- niewystarczająca baza sportowa i kadrowa;
- zły stan dróg;
- zła baza kulturowa;
- niewystarczająca liczba lekarzy specjalistów;
- bariery architektoniczne;
- brak środków finansowych na promocję zdrowia;
- krytycyzm społeczny;
- niewielka dostępność dla gmin;
- brak skoordynowanych działań, współpracy między instytucjami;
- brak alternatywnych form spędzania wolnego czasu;
- brak internetu na wsi;
- uzależnienia;
- alkoholizm (niezmiernalność problemu);
- znikoma dostępność do innych dyscyplin sportowych niż piłka nożna;
- niewystarczająca baza przedszkolna;
- marginalizacja młodych ludzi ze wsi z uwagi na ograniczenia komunikacyjne;
- brak miejsc do spotkań dla osób starszych;
- postawa wyuczonej bezradności;
- niskie zarobki;
- nadmiar pracy dla pracowników socjalnych;
- obszary popegeerowskie;
- przemoc;
- brak przedszkoli w gminie;
- brak kanalizacji, ogrzewania na wsiach;
- brak basenu, ścieżek rowerowych;

SZANSE

- Dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi i ośrodkami kościelnymi;
- Prospołeczne nastawienie organów ustawodawczych;
- Dobry poziom edukacyjny na wszystkich szczeblach;
- Umiejętność zdobywania funduszy;
- Rozwój działań na rzecz ludzi potrzebujących pomocy;
- Lepsze zrozumienie problemów przez samorządy;
- Chęci i realne możliwości pozyskania środków zewnętrznych;
- Regionalne programy pomocy społecznej;
- Szkolenia kadry Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej;
- Doświadczenie innych podmiotów;
- Lepsza polityka prospołeczna;
- Rozwój medycyny, sposobów rehabilitacji;
- Rozwój kontaktów z instytucjami poza krajem;
- Położenie geograficzne;
- Możliwość pozyskanie nowych organizacji pozarządowych do współpracy;
- Dobre sąsiedztwo powiatów;
- Rozwój samorządności;
- Poprawa prawa w zakresie pomocy społecznej;
- Nawiązywanie szerokiej współpracy z instytucjami na terenie kraju działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

ZAGROŻENIA

- Alienacja;
- Bezwzględność w dążeniu do uzyskania dóbr materialnych;
- Bezrobocie w skali makro;
- Bezradność jako narastające zjawisko społeczne;
- Mnogość przepisów;
- Niespójność przepisów prawnych, częste zmiany przepisów;
- Źle pojęty globalizm;
- Pozostawienie problemu bez podjęcia decyzji;
- Rosnąca ilość osób ubogich i niepełnosprawnych;

- Zubożenie społeczne w skali makro;
- Spadek urodzeń;
- Zagrożenie uzależnieniami;
- Emigracja osób wykształconych;
- Brak konsekwencji w działaniu („na górze”);
- Rozbicie rodzin, spowodowane wyjazdami emigracyjnymi w poszukiwaniu pracy;
- Coraz mniejszy patriotyzm;
- Apatia społeczna;
- Media;
- Napływ złych wzorców.

VI. POZIOM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ.

Występują słabe więzi między mieszkańcami i nieliczne przejawy wzajemnej pomocy i wspólnych działań. Uczestnicy debaty strategicznej w pracując w zespołach roboczych, ustalili przyczyny takiej sytuacji:

Przyczyny:

- marazm społeczny;
- niska samoocena;
- strach przed oceną;
- sprzeczność interesów;
- migracje zarobkowe, nadmiar pracy;
- brak lokalnego lidera;
- zły wpływ mediów;
- brak perspektyw;
- niski poziom gospodarczy;
- ubóstwo;
- brak umiejętności współpracy;
- zaburzona hierarchia potrzeb, wartości;
- nieznajomość, nieumiejętność korzystania z demokracji;
- upolitycznienie działań społecznych;
- brak odwagi.

Uczestnicy debaty społecznej ustalili, że daje się zaobserwować stały trend ubożenia dużej części naszego społeczeństwa, wzrasta wskaźnik ludności dotkniętej ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Duża część osób żyje poniżej minimum socjalnego, trudem zaspokajają swoje potrzeby w większości osoby niepełnosprawne i emeryci. Długotrwały brak możliwości zaspokojenia swoich codziennych potrzeb powoduje drastyczny spadek poziomu życia wielu rodzin, prowadzi to do zaniedbań wychowawczych i opiekuńczych oraz osłabienia więzi w rodzinie. Konsekwencją tego jest wzrost poziomu zjawisk patologicznych, takich jak : alkoholizm, przemoc w rodzinie, wzrost przestępczości. Niepokojącym zjawiskiem staje się także „dziedziczenie biedy” oraz negatywnych wzorców rodzinnych i społecznych.

Działaniami zasadnymi aby ten stan zmienić będzie:

- poprawa warunków dla powstawania i funkcjonowania rodzin oraz wsparcie w wychowaniu i edukacji dzieci;
- wdrażanie aktywnej polityki społecznej;
- kompleksowa rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych;
- budowa systemu wsparcia dla osób w wieku poprodukcyjnym;
- aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych;
- partnerstwo publiczno-społeczne jako podstawa rozwoju usług społecznych.

Po wdrożeniu Strategii wzrośnie poziom integracji społecznej, rodziny uzyskają wsparcie w wychowaniu oraz wyrównywanie szans dzieci i młodzieży poprzez rozwój usług społecznych sprzyjających poprawie poziomu i jakości edukacji oraz zdrowia , a także tworzenie i umacnianie rozwiązań służących godzeniu pracy zawodowej i wychowywaniu dzieci.

Wspieranie aktywności zawodowej i edukacyjnej przez system pomocy społecznej i organizacje pozarządowe poprzez rozwój różnych form aktywizacji zawodowej i społecznej przywróci możliwość zatrudnienia osobom wykluczonym społecznie. Rehabilitacja zawodowa i społeczna a także aktywizacja osób niepełnosprawnych, zapewni osobom niepełnosprawnym dostęp do różnych usług społecznych, kształtowanie pozytywnych postaw wobec niepełnosprawności i usprawnienie systemu rehabilitacji. Wdrażanie systemu informacji i poradnictwa zaktywizuje i zmobilizuje partnerów lokalnych. Budowanie systemu wsparcia dla osób w wieku poprodukcyjnym będzie realizowane poprzez : rozwijanie systemu opieki pielęgnacyjnej, aktywizację i integrację lokalną osób w wieku poprodukcyjnym, propagowanie i rozwijanie wolontariatu wśród osób starszych.

VII. DIAGNOZA STANU.

7.1. Aktualna sytuacja społeczna w powiecie.

W Powiecie Parczewskim aktualnie oferowane są mieszkańcom powiatu usługi społeczne w zakresie czterech grup społecznych

1. DZIECI I MŁODZIEŻ

- Koło misyjne przy parafii w Dębowej Kłodzie;
- Zespół „Mali Wytrwali” działa przy stowarzyszeniu w Zaliszczu;
- Świetlica Socjoterapeutyczna w Dębowej Kłodzie, Zienkach, Pieszowoli, Parczewie;
- Uczniowskie kluby sportowe przy każdej Szkole Podstawowej w Powiecie;
- Modelarnia przy Publicznym Gimnazjum w Parczewie;
- Szkolne koło „Caritas” w Siemieniu;
- Drużyny harcerskie w Parczewie, Sosnowicy, Milanowie;
- KSM w parafiach;
- Kafejka internetowa;
- Młodzieżowy Zespół Sportowy „Chałupa” w Paszenkach;
- Młodzieżowa Orkiestra w Parczewie;
- Zespoły taneczne i wokalne;
- Zajęcia sportowe na stadionie MOSiR.

2. OSÓB STARSZYCH

- Uniwersytet III Wieku w Parczewie;
- Zespoły śpiewacze w gminach: Jabłoń, Dębowa Kłoda, Parczew, Milanów – aktywizacja społeczeństwa lokalnego, organizacja imprez kulturalnych;
- Związek Emerytów i Rencistów (ok. 310 członków) – spotkania integracyjne pomoc materialna, organizacja imprez kulturalnych;
- Polski Związek Niewidomych koło w Parczewie – organizacja spotkań integracyjnych, wycieczek;
- Kółka Różańcowe;
- Kluby Seniora (Parczew, Jabłoń, Milanów).

3. RODZIN

- Katolicka poradnia rodzinna w Parczewie (poradnictwo pedagogiczne);
- Punkt Interwencji Kryzysowej w Parczewie (poradnictwo – prawnik psycholog, pedagog, Hostel dla ofiar przemocy w rodzinie, pomoc materialna);
- Stowarzyszenia działające na rzecz osób niepełnosprawnych – imprezy integracyjne i informacyjne;
- NZSZZ Policji w Parczewie – festyn integracyjny „Zawsze bezpieczny”;

4. DLA INNYCH GRUP SPOŁECZNYCH

- Kluby abstynenckie;
- Kluby wędkarskie;
- Kluby myśliwskie;
- Związek pszczelarski w Siemieniu;
- Koła Gospodyń Wiejskich w każdej gminie;
- Centrum kształcenia na odległość w Zienkach;
- Chóry Parafialne w Parczewie i Milanowie;
- Działania integracyjne (zabawy);
- Festyny profilaktyczne.

Wartością pozytywną w tym obszarze, jest dobrze rozwinięta sieć szkół podstawowych i gimnazjalnych z dobrą infrastrukturą i zapleczem sportowym, która winna przekładać się na realizację zadań edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w ramach zajęć pozalekcyjnych.

Sieć szkół średnich i pomaturalnych powinna być podstawą realizowania programów kształtujących właściwe postawy społeczne młodzieży wchodzącej w nowe obszary życia zawodowego i rodzinnego. Wskazany jest rozwój szkolnictwa wyższego, co pozwoli większej liczbie młodzieży podnosić swoje kwalifikacje.

Zaleca się zwiększenie płaszczyzn współpracy pomiędzy poszczególnymi podmiotami pomocy społecznej w takich obszarach, jak edukacja dorosłych, pedagogizacja rodziców, realizacja programów edukacyjnych związanych z profilaktyką w środowiskach zagrożonych itp. w oparciu o kadre Powiatowej Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Parczewie i Sanitarnej Stacji Sanitarно- Epidemiologicznej w Parczewie. Celem takiej współpracy byłoby realizowanie wspólnych programów edukacyjnych dla całej społeczności Powiatu

Parczewskiego z uwzględnieniem różnych potrzeb edukacyjnych, w tym również związanych z szeroko rozumianą profilaktyką. Grupa taka mogłaby również pozyskiwać środki z zewnątrz na realizację prac badawczych pozwalających na szczegółową diagnozę poszczególnych segmentów życia społeczno-gospodarczego, w tym również obszaru związanego z problematyką społeczną.

W obszarze edukacyjnym należy również wzmacniać działalność organizacji pozarządowych posiadających w zakresach swoich działalności szeroko rozumianą edukację społeczną poprzez włączenie tych organizacji w realizację istniejących projektów i pomoc instytucjonalną w ich bieżącej działalności.

Prowadzona dotychczasowa polityka państwa w tym zakresie polegająca na zwiększaniu zakresu świadczeń obowiązkowych, przy jednoczesnym redukowaniu środków na zadania fakultatywne powoduje powiększanie się niedofinansowanych obszarów problemów społecznych.

Pozytywnym elementem dla rozwiązania tego problemu jest wielość organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie powiatu i tym samym możliwość tworzenia partnerstwa publiczno-pozarządowych dla realizacji wspólnych projektów m.in. finansowanych przez fundusze strukturalne Unii Europejskiej, fundusze społeczne i w ostatnim czasie przez Norweski Mechanizm Finansowy, który w bardzo dobrych proporcjach (85% dotacji) dofinansowuje wszelkie projekty z obszaru profilaktyki społecznej, nie wyłączać działań inwestycyjnych w tym obszarze.

Innym rozwiązaniem trudnej sytuacji finansowej jest tworzenie tzw. partnerstw publiczno-prywatnych, w tym przypadku opartych na publicznym sektorze pomocy społecznej i kapitale prywatnym w zakresie tworzenia tzw. umów patronackich, których idea jest stały patronat finansowy przedsiębiorcy lub grupy przedsiębiorców nad realizacją konkretnego projektu lub konkretnego przedsięwzięcia związanego z instytucjonalną pomocą społeczną, taką jak np. Dzienny Dom Seniora, Noclegownia czy Środowiskowy Dom Samopomocy.

Kolejną drogą dla wzmacniania dostępu do finansów na rzecz realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest tworzenie fundacji celowych z udziałem podmiotów gospodarczych, pozarządowych i publicznych. Fundacje takie zarejestrowane jako organizacje pożytku publicznego mają zdecydowanie większe możliwości w pozyskiwaniu środków z zewnątrz, w tym wsparcia ze strony struktur samorządu lokalnego.

Innym ze sposobów finansowania działań z zakresu pomocy społecznej sprawdzającym się głównie przy organizacji krótkich, jednorazowych akcji (działań) jest sponsoring.

Pozytywnym elementem infrastruktury związanej bezpośrednio z szeroko rozumianym obszarem pomocy społecznej w zakresie tzw. instytucjonalnej infrastruktury społecznej na terenie powiatu znajduje się kilka dobrze funkcjonujących obiektów, takich jak: Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Kalince, Dzienny Środowiskowy Dom Samopomocy w Laskach przy MOPS w Parczewie, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Parczewie, Punkt Interwencji Kryzysowej Caritas Diecezji Siedleckiej w Parczewie.

Powyższa infrastruktura uzupełniana bazą pomocy społecznej tworzy sprawny system pomocy instytucjonalnej, ale niedostatecznie zadowalający w stosunku do występujących potrzeb.

Przede wszystkim do negatywów w obszarze infrastruktury należy zaliczyć brak ośrodka rehabilitacyjnego dla dzieci z dysfunkcjami sprzężonymi, ośrodków zapewniających opiekę i wychowanie w stosunku do dzieci niedostosowanych społecznie, z grup patologicznych. Dla wypełnienia infrastruktury pomocy społecznej niezbędne jest utworzenie Centrum Integracji Społecznej oraz wzmocnienie systemu Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa poprzez rozszerzenie stosownej bazy lokalowej. Istotnym dla dobrego funkcjonowania pomocy społecznej byłoby tworzenie i rozwijanie sieci zawodowych rodzin zastępczych. Wzrastające potrzeby Powiatu Parczewskiego w zakresie opieki nad osobami przewlekle psychicznie chorymi, starszymi, z dysfunkcją ruchu obliguje do uruchomienia odrębnego Domu Pomocy Społecznej o tej specjalności lub dalszego rozbudowywania już istniejącej placówki.

Na terenie powiatu istnieje także potrzeba tworzenia mieszkań socjalnych w ramach zadań własnych gmin oraz mieszkań chronionych dla osób opuszczających rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze.

7.2. Problemy społeczne.

Typologia problemów społecznych w powiecie w sferze pomocy społecznej

- patologia, alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie,
- bezrobocie
- duża liczba osób o niskim poziomie wykształcenia i kwalifikacjach zawodowych,
- brak placówek opiekuńczo - wychowawczych, przedszkoli, świetlic socjoterapeutycznych
- brak domów dziennego pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych, niski standard DPS
- roszczeniowa postawa społeczeństwa

Przyczyny problemów w tej sferze to:

- emigracja i migracja ludzi młodych, niskie zarobki
- niska świadomość społeczna, niskie morale
- brak środków finansowych i zaangażowania samorządów
- brak punktów konsultacyjnych, grup wsparcia jak również wykwalifikowanej kadry
- bierna postawa osób dotkniętych patologią
- brak zakładów pracy, niskie płace, brak przemysłu
- szara strefa (praca na czarno)

Przyczyny problemów w tej sferze w sferze ochrony zdrowia

- słaby dostęp do specjalistycznej opieki medycznej
- brak specjalistycznego sprzętu medycznego i brak możliwości rozbudowy bazy lokalowej
- słabo rozwinięte usługi w zakresie rehabilitacji dzieci
- słaba profilaktyka w zakresie ochrony zdrowia, za mało lokalnych programów ochrony zdrowia
- słaba efektywność oddziaływań odwykowych
- niewystarczające zasoby kadrowe w zakresie pomocy psychologicznej dla osób dorosłych

Przyczyny problemów w tej sferze to:

- brak dostatecznej ilości lekarzy specjalistów i środków finansowych na ich pozyskanie
- brak środków finansowych
- brak wykwalifikowanej kadry
- brak oddziaływań na szczeblu wojewódzkim

Przyczyny problemów w sferze edukacji

- znikoma oferta edukacyjna zajęć specjalistycznych (pozalekcyjnych)
- bardzo uboga baza dydaktyczna
- brak przygotowanej kadry do nauczania przedmiotów zawodowych
- przypadkowość zatrudniania nauczycieli języków obcych
- stale obniżający się poziom edukacji, słabo rozwinięta baza wychowania przedszkolnego
- brak środków finansowych na edukację

Przyczyna problemów w tej sferze to:

- brak środków finansowych
- brak przygotowanej kadry do zajęć specjalistycznych
- niedostateczne rozwiązania komunikacyjne
- szybki rozwój nowych technologii
- nieatrakcyjność oferty finansowej i warunków pracy
- reforma oświaty
- brak zaangażowania rodziców
- zbyt niskie wskaźniki PKB do subwencji oświatowej
- brak zaangażowania nauczycieli

Przyczyna problemów w sferze kultury

- mało zróżnicowana oferta kulturalna adresowana do wszystkich grup odbiorców
- marginalne traktowanie kultury przez władze lokalne i społeczeństwo
- niskie wskaźniki czytelnictwa w bibliotekach
- niewiele działań inicjowanych w gminach o szerszym zasięgu kulturalnym
- małe zaangażowanie społeczności lokalnych w odtworzeniu tradycji i obrzędów
- zjawisko tzw. wykluczenia cyfrowego

Przyczyna problemów w tej sferze to:

- brak współpracy z innymi instytucjami
- niedoinwestowanie domów kultury i bibliotek
- kadra (często jednoosobowe instytucje)
- brak lokalnego lidera
- inne priorytety
- brak stałego dostępu do Internetu

Przyczyna problemów w sferze sportu

- niski poziom aktywności fizycznej mieszkańców
- słabe wyposażenie gmin w infrastrukturę sportową
- znikoma oferta gmin w zakresie sportu i kultury fizycznej
- mało klubów sportowych
- brak środków finansowych na sport i kulturę fizyczną w samorządach
- marginalne postrzeganie kultury fizycznej przez samorzady

Przyczyna problemów w tej sferze to:

- brak tradycji wśród społeczeństwa
- niedoskonałość systemu oświaty
- brak środków finansowych
- brak kadry szkoleniowej
- mała aktywność społeczna

Przyczyna problemów w sferze aktywności społecznej i organizacji pozarządowych

- niski poziom aktywności społecznej
- niskie nakłady finansowe na działania
- słabe więzi społeczne, słaba współpraca
- niewystarczający zakres działania organizacji
- brak grup wsparcia przy organizacjach
- niskie zaangażowanie członków organizacji

Przyczyna problemów w tej sferze to:

- brak wiedzy i informacji w zakresie ekonomii społecznej
- słaby rozwój ekonomiczny powiatu (brak przemysłu)
- zazdrość i zawiść oraz niska świadomość społeczna
- brak lokali i środków dla organizacji
- brak ukierunkowanej kadry
- postawa roszczeniowa członków, brak czasu

HIERARCHIZACJA PROBLEMÓW W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ

- 1. NISKI POZIOM AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ**
- 2. PATOLOGIE SPOŁECZNE**
- 3. NISKI POZIOM AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ MIESZKAŃCÓW**
- 4. SŁABY DOSTĘP DO SPECJALISTYCZNEJ OPIEKI MEDYCZNEJ**
- 5. ZNIKOMA OFERTA ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH**
- 6. MAŁO ZRÓŻNICOWANA OFERTA DLA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ**

Wytypowane przez uczestników debaty problemy społeczne poddano analizie. Analiza ta składała się z następujących etapów:

- określenie konkretnych problemów, które istnieją w chwili obecnej (tu i teraz) w powiecie; nie zapisujemy problemów, które się mogą zdarzyć w przyszłości
- dokonanie analizy problemów oraz ustalenie istniejących między nimi związków przyczyn i skutków
- zapisanie problemów za pomocą schematu blokowego
- wybrane problemu centralnego

Analizy problemów dokonano poprzez :

- Wypisywanie podstawowych problemów na oddzielnych kartkach.
- Zapoznanie wszystkich uczestników z poszczególnymi problemami oraz przeprowadzenie krótkiej dyskusji.
- Krótka dyskusja nad przyczynami i czynnikami wpływającymi na każdy z podstawowych problemów .

- Określenie każdego z podstawowych problemów w relacji powiązań przyczynowo-skutkowych, pogrupowanie ich w poszczególne zakresy tematyczne.
- Hierarchizacja problemów społecznych.

Negatywną wartością w obszarze problemów społecznych jest wzrost patologii społecznych i braku poczucia bezpieczeństwa, aktów wandalizmu i przemocy w rodzinie. Kolejnym zaobserwowanym negatywnym zjawiskiem jest zjawisko narkomanii, które z roku na rok wykazuje trend wzrostu. Do istotnych problemów należy również zaliczyć poszerzające się w powiecie obszary ubóstwa i poszerzające się zjawisko rozwarstwienia społecznego. Powiat ulega niestety również zachwianiu w strukturze ludności i wzrastającej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym. Negatywnym odbiciem dla wielu rozszerzających się problemów społecznych jest brak wystarczającej sieci Ośrodków Wsparcia, Centrum Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Centrum Terapii Uzależnień, czy Ośrodka dla ofiar przemocy w rodzinie.

Dla skuteczniejszego rozwiązywania problemów społecznych niezbędna jest również szeroka edukacja na temat występujących problemów społecznych samorządowych struktur decydenckich oraz edukacja w zakresie dostępności pomocy społecznej wśród samych beneficjentów tej pomocy, z wykorzystaniem istniejących ośrodków edukacyjnych.

Podobnie jak w pozostałych obszarach, skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych jest możliwe tylko i wyłącznie z udziałem organizacji pozarządowych oraz poprzez ich wsparcie, którego pilnie wymaga wiele już dobrze funkcjonujących organizacji pozarządowych na terenie powiatu. Wielkim bogactwem obszaru społeczności lokalnej powiatu są organizacje pozarządowe niosące za sobą również dużą grupę wolontariuszy. Dla wzmocnienia działań tych organizacji warto na terenie powiatu stworzyć forum tych organizacji, rozszerzając w dalszej części działalność tego forum na Centrum Organizacji Pozarządowych.

Istotnym elementem włączenia społeczności lokalnej w proces rozwiązywania problemów społecznych byłoby utworzenie sprawnie funkcjonującego Centrum Wolontariatu opartego na dobrze funkcjonujących młodzieżowym wolontariacie przy szkołach. Wcześniej wspomniana w obszarze edukacyjnym fundacja mogłaby stać się doskonałym miejscem integracji różnych środowisk, w tym naukowych i biznesowych dla realizacji wspólnych zamierzeń i projektów, w tym również w obszarze szeroko rozumianej pomocy społecznej.

W obszarze społecznym istotną rolę w powiecie, odgrywają liczne placówki oświatowe, które winny być włączone w proces edukacji lokalnej społeczności w zakresie

istniejących problemów społecznych, a we współpracy z pedagogami i lekarzami rodzinnymi powinny one stać się bazą szerokiej profilaktyki zdrowotnej i uzależnień.

7.3. Wizja ładu społecznego w powiecie.

Wizję ładu społecznego w powiecie parczewskim określono na podstawie analizy sytuacji społecznej przy współpracy partnerów społecznych. Osiągnięcie celów zawartych w strategii będzie możliwe przy przestrzeganiu przyjętych form i zasad działania. Powiat Parczewski w 2015 roku będzie powiatem o niskim wskaźniku bezrobocia. Poprzez sprawny system świadczeń oraz dostateczną liczbę różnych placówek opiekuńczych będzie zapewniał bezpieczeństwo socjalne mieszkańców. Powiat będzie troszczył się o dobrą kondycję rodziny, równe szanse kobiet, dziecko w rodzinie, niepełnosprawnych w rodzinie, rodzinę bez patologii oraz osoby starsze. Zniknie problem marginalizacji określonych grup społecznych poprzez ograniczenie uzależnień i patologii. Bardzo dobrze rozwinięta będzie współpraca z organizacjami pozarządowymi. Powiat będzie:

- bezpieczny
- proekologiczny
- bogaty
- atrakcyjny dla młodych ludzi
- z nowymi miejscami pracy - atrakcyjny obszar dla inwestorów
- z rozwiniętą infrastrukturą społeczną
- z dostępnością do pomocy specjalistycznej
- z wyższym poziomem edukacji
- zaktywizowana społeczność lokalna podejmować będzie oddolne inicjatywy
- z bogatą i atrakcyjną ofertą kulturalną i turystyczną
- z dostępnością do kształcenia ustawicznego
- trzeźwy
- z dobrą współpracą pomiędzy NGO, a instytucjami samorządowymi
- z wysokim wskaźnikiem pozyskiwania środków zewnętrznych
- z informatyzowany

POLITYKA SPOŁECZNA W POWIECIE PARCZEWSKIM

TO ZINTEGROWANY SYSTEM WSPIERANIA
DZIECI, MŁODZIEŻY, OSÓB SAMOTNYCH
I NIEPEŁNOSPRAWNYCH
ORAZ RODZIN ZNAJDUJACYCH SIĘ CZASOWO
LUB NA STAŁE
W TRUDNEJ SYTUACJI MATERIALNEJ LUB
OBCIĄŻONYCH NIEKORZYSTNYMI DLA ICH
ROZWOJU ZJAWISKAMI SOCJOLOGICZNYMI.
SYSTEM OPARTY NA MODELOWEJ
WSPÓŁPRACY OFICJALNYCH STRUKTUR
SAMORZĄDOWYCH
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI O
CHARAKTERZE SPOŁECZNYM.

VIII. CELE GŁÓWNE I KIERUNKI DZIAŁANIA.

Cele wraz z kierunkami działania zostały podzielone na obszary strategiczne. Obszary strategiczne są najistotniejszymi polami działania polityki społecznej, jednocześnie wytyczają kierunki prac na najbliższe lata.

I. Cel ogólny

1. Podniesienie poziomu aktywności społeczności lokalnej

Cele szczegółowe:

- 1.1. Podniesienie świadomości społecznej w zakresie znaczenia aktywności.
- 1.2. Wzbogacenie życia kulturalno – społecznego.

Środki realizacji celu głównego:

- Tworzenie lokalnych grup działania
- Organizacja spotkań, imprez masowych

II. Cel ogólny.

1. Zwiększenie oferty edukacyjnej zajęć pozalekcyjnych

Cele szczegółowe:

- 1.1. Rozwijanie zainteresowań i wyrównywanie szans rozwoju dzieci i młodzieży.
- 1.2. Podnoszenie kompetencji społecznych i większa aktywizacja społeczna.
- 1.3. Tworzenie Klubów młodzieżowych.

Środki realizacji celu głównego:

- propagowanie aktywnych form czasu wolnego
- promocje, debaty, hepeningi, konkursy
- imprezy integracyjne, wycieczki

III. Cel ogólny.

1. Zmniejszenie patologii społecznej alkoholizmu, narkomanii, przemocy.

Cele szczegółowe:

- 1.1. Aktywizacja bezrobotnych w celu tworzenia miejsc pracy.
- 1.2. Zacieśnienie kontroli dostępności alkoholu i papierosów nieletnim.
- 1.3. Organizowanie grup wsparcia, szkoleń

Środki realizacji celu głównego:

- szkolenia, tworzenie Klubów pracy,
- obozy terapeutyczne,
- wprowadzanie programów terapeutycznych dla szkół i rodziców,
- organizowanie festynów bezalkoholowych

IV. Cel ogólny.

1. Wzbogacenie i podniesienie atrakcyjności oferty kulturalnej dla społeczności lokalnej

Cele szczegółowe:

- 1.1. Doinwestowanie bazy bibliotek i domu kultury
- 1.2. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez uatrakcyjnienie zajęć
- 1.3. Zwiększenie aktywności stowarzyszeń i wolontariatu

Środki realizacji celu głównego:

- Wprowadzenie szerszej oferty zajęć z dziećmi i seniorami
- Pozyskiwanie środków pozabudżetowych z różnych źródeł
- Tworzenie Klubów wolontariatu

V. Cel ogólny.

1. Podniesienie aktywności fizycznej mieszkańców powiatu i ich kultury fizycznej

Cele szczegółowe:

Poprawa stanu zdrowia i sprawności fizycznej społeczeństwa
Zapobieganie chorobom cywilizacyjnym
Podniesienie kompetencji i umiejętności kadry instruktorskiej

Środki realizacji celu głównego:

- Szkolenia kadry instruktorskiej, obozy sportowe, rozgrywki, turnieje
- Kampania informacyjna

VI. Cel ogólny.

1. Zwiększenie dostępności do pomocy społecznej

Cele szczegółowe:

Poprawa stanu zdrowia mieszkańców poprzez wprowadzanie programów zdrowotnych

Nabywanie umiejętności zdrowego stylu życia

Promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu

Środki realizacji celu głównego:

- Wycieczki edukacyjne, quizy, szkolenia dla rodziców
- Ścieżki rowerowe, obozy zdrowotne,
- Kampania informacyjna

IX. PRIORYTETY ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ W POWIECIE PARCZEWSKIM

W poszczególnych obszarach polityki społecznej (dzieci i młodzież, osoby starsze, rodziny, inne grupy społeczne) ustalono niżej wymienione priorytety polityki społecznej:

DZIECI I MŁODZIEŻ

1. alternatywne formy wychowania przedszkolnego w każdej gminie
2. alternatywne formy spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży (sport, kultura, kawiarenki internetowe)
3. biuro karier dla młodzieży poszukującej pracy
4. dostęp do pomocy psychologiczno - pedagogicznej w każdej gminie
5. wsparcie dzieci i młodzieży uzdolnionej
6. usługi medyczne w szkołach

OSOBY STARSZE

1. Uzyskanie standardów w Domu Pomocy Społecznej
2. Interwencyjne Punkty Pomocy
3. Kluby seniora w każdej gminie
4. Dostępność sprzętu rehabilitacyjnego w gminach
5. wycieczki i wyjazdy

RODZINY

1. Poradnia rodzinna z dostępnością terapii rodzin, podnoszenie kompetencji wychowawczych
2. Różne formy spędzania wolnego czasu dla rodziny
3. Objęcie pomocą rodzin zastępczych, szkolenia, grupy wsparcia

INNE GRUPY SPOŁECZNE

1. Warsztaty Terapii Zajęciowej w gminach
2. Przedszkola (oddziały integracyjne) i szkoły – szkoła specjalna, szkoła życia
3. Zwiększona oferta pomocy dla grup z wykluczenia społecznego
4. Edukacja zdrowotna w zakresie zdrowego trybu życia

POTRZEBY SZKOLENIOWE

1. Superwizja pomocy psychologiczno – pedagogicznej (PTP)
2. Szkolenie pracowników I kontaktu – DPS Kalinka
3. Trening umiejętności komunikacyjnych (pracownik – mieszkaniec) – DPS Kalinka
4. Pielęgniarka w DPS – opieka psychiatryczna
5. Wypalenie zawodowe – pracownicy Pomocy Społecznej
6. Szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych
7. Szkolenie z zakresu doradztwa osobom będącym spokrewnioną rodziną zastępczą – właściwe metody wychowawcze stosowane w wychowaniu dzieci i młodzieży niedostosowanej społecznie.
8. Pozyskiwanie funduszy unijnych – pisanie projektów.
9. Sposoby aktywizacji społeczeństwa – praca z trudnym klientem.
10. Szkolenie na trenera.
11. Szkolenie dla pedagogów i psychologów szkolnych – warsztaty dające uprawnienia trenerskie do prowadzenia programów profilaktycznych np. ART., debata...
12. Szkolenia dotyczące podniesienia jakości kontaktów na płaszczyźnie nauczyciel – rodzic, prowadzenie negocjacji.
13. Kurs nowoczesnych form i metod pracy kulturalnej dla animatorów Kultury Powiatu Parczewskiego z wyjazdami studyjnymi.

X. PROJEKT REALIZACJI ZAŁOŻEŃ POWIATOWEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Programy Operacyjne Polityki Społecznej zostały utworzone w oparciu o główne problemy w zakresie polityki społecznej, w głównych jej priorytetach, tj.:

PRIORYTET 1 – KLUBY INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Tytuł roboczy projektu	Klub Integracji Społecznej twoim drugim domem
Kategoria projektu	Pomoc psychologiczna Transport Działania integracyjne
Beneficjenci – korzystający z projektu	Osoby z Powiatu Parczewskiego w szczególnej sytuacji na rynku pracy
Zadania	Nabywanie umiejętności autoprezentacji. Pisanie dokumentów aplikacyjnych. Szkolenia (ogólne, zawodowe) Porady- specjalistyczna pomoc psychologiczna Spotkania warsztatowe beneficjentów
Harmonogram	III.2009- XII.2009 porady psychologiczne i doradcze III.2009- XII.2009 pięć spotkań warsztatowych IV 2009- V.2009 nabywanie umiejętności autoprezentacji III.2009- VI.2009 pisanie dokumentów aplikacyjnych IV.2009- VIII.2009 szkolenia IX.2009- X.2009 sala komputerowa
Wskaźniki	Liczba osób przedstawiająca nabyte umiejętności autoprezentacji Liczba osób które uzyskają kwalifikacje zawodowe Liczba udzielonych porad Liczba spotkań integracyjnych

PRIORYTET 2 – DEBATY PUBLICZNE

Tytuł roboczy projektu	„ BEZPIECZNY DOM”- debata publiczna przeciwdziałająca przemocy w rodzinie
Cele projektu	Podniesienie świadomości społecznej w zakresie przemocy.
Beneficjenci-korzystający z projektu	Pracownicy pomocy społecznej, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, MOPS, MOPSY, Policja, pedagodzy i psychologzy szkolni, przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny
Zadanie	<ol style="list-style-type: none">1. Kampania informacyjna i rekrutacja beneficjentów2. Przygotowanie materiałów szkoleniowych3. Pierwsza debata „ Bezpieczny Dom” metoda „ Heine Parku” zapoznanie z problemami na poszczególnych obszarach.4. Druga debata „ Bezpieczny Dom”- zaproszenie na spotkanie psychologa i trenera, którzy mają doświadczenie w omawianym temacie5. Trzecia debata „ Bezpieczny Dom” podsumowująca omawiane problemy przemocy w rodzinie6. Zakończenie projektu. Wydanie broszury informacyjnej.
Harmonogram	<ol style="list-style-type: none">1. III 20092. III- IV 20093. IV 20094. V 20095. VI 20096. X-XI 2009
Wskaźniki	-Liczba organizacji pozarządowych uczestniczących w projekcie -Liczba osób uczestniczących w szkoleniach -Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjnych

PRIORYTET 3 – DOINWESTOWANIE BAZY BIBLIOTEK I DOMÓW KULTURY

Tytuł roboczy projektu	„Multimedialna Instytucja Kulturalna- wyposażenie szansą na nowoczesność”
Cele projektu	Wzbogacenie oferty dla młodzieży i dorosłych Unowocześnienie usług bibliotecznych i domów kultury
Kategoria projektu	Kultura i sztuka, edukacja, działania integracyjne, projekt partnerski
Beneficjenci- korzystający z projektu	Kadra instytucji kultury, animatorzy życia społecznego, liderzy, uczniowie i seniorzy
Zadanie	<ol style="list-style-type: none">1. Analiza potrzeb społecznych i kulturalnych możliwych do zaspokojenia przez nowe wyposażenie2. Szersza dostępność zasobów bibliotecznych i usług kulturalnych
Harmonogram	II 2009- Zebranie danych o posiadanych przez biblioteki gminne i GOKi sprzęcie i potrzebach w tym zakresie. II 2009- Analiza potrzeb poszczególnych instytucji III- IV 2009 – Przygotowanie zamówień i wybór dostawców V- VII 2009- Zakup sprzętu VIII 2009- Instalacja sprzętu i przeszkolenie pracowników IX- XII 2009- Promocja projektu w społeczeństwie, spotkania
Wskaźniki	<ol style="list-style-type: none">1.Liczba Ośrodków Kultury biorących udział w projekcie2.Wartość sprzętu zakupionego3.Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjnych

PRIORYTET 4 – TERAPIA OSÓB UZALEŻNIONYCH,

Tytuł roboczy projektu	„Jestem wolny od...”
Cele projektu	<ol style="list-style-type: none">1. Podniesienie kwalifikacji terapeutów2. Wzrost świadomości społecznej w zakresie zagrożeń3. Działania profilaktyczne4. Zwiększenie i umożliwienie korzystania z pomocy
Kategoria projektu	Poradnictwo psychologiczne
Beneficjenci-korzystający z projektu	Dzieci i młodzież, rodzice i nauczyciele, terapeuci
Zadanie	<ol style="list-style-type: none">1. Szkolenie realizatorów- terapeuta uzależnienia od narkotyków- 2 osoby2. Szkolenia dla nauczycieli i rodziców dzieci na zasadzie profilaktyki3. Zakup plakatów, ulotek, akcja informacyjna4. Powołanie punktu konsultacyjno- informacyjnego5. Telefon zaufania
Harmonogram	<ol style="list-style-type: none">1. III 2009 – VI 20092. VI 2009 – VII 20093. cały rok4. I 20095. cały rok
Wskaźniki	<ol style="list-style-type: none">1. Ilość osób przeszkolonych2. Ilość osób korzystających z pomocy w punkcie przez cały rok

PRIORYTET 5 – KURSY I SZKOLENIA DLA ANIMATORÓW PRACY KULTURALNEJ

Tytuł roboczy projektu	„ Aktywny i świadomy odbiorca kultury”
Cele projektu	Wzbogacenie i podniesienie atrakcyjności oferty kulturalnej dla lokalnej społeczności
Kategoria projektu	Integracja społeczeństwa, edukacja, kultura i sztuka
Beneficjenci- korzystający z projektu	Pracownicy placówek kultury, bibliotek, GOKów, Domów Kultury
Zadanie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Warsztaty praktyczne- multimedialne szkolenie obsługi sprzętu multimedialnego 2. Kurs- nowoczesne metody pracy animatora kultury 3. Wycieczki do prężnych ośrodków kultury aktywnie pracujących w lokalnym środowisku
Harmonogram	<ol style="list-style-type: none"> 1. III- IV 2009 2. 6 miesięcy 3. V- VI 2009
Wskaźniki	<p>Liczba osób przeszkolonych</p> <p>Liczba osób uczestniczących w wycieczkach</p>

PRIORYTET 6 – WOLONTARIAT

Tytuł roboczy projektu	„ Daj siebie innym”
Cele projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc potrzebującym 2. Uwrażliwienie na krzywdę innych 3. Łamanie barier społecznych 4. Integracja 5. Rozwijanie kompetencji społecznych
Kategoria projektu	Działania integracyjne
Beneficjenci- korzystający z projektu	Niepełnosprawne dzieci, młodzież i osoby dorosłe
Zadanie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Akcja informacyjna 2. Szkolenia dla wolontariuszy 3. Systematyczna praca na rzecz potrzebujących 4. Wyjazdy i spotkania integracyjne „ Majówka”, „ Noc Świętojańska” inne.. 5. Obóz integracyjny 6. Festyn (podsumowanie projektu)
Harmonogram	I- XII 2009
Wskaźniki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba dzieci objętych wolontariatem 2. Liczba osób przeszkolonych

PRIORYTET 7 – OBOZY SPORTOWE

Tytuł roboczy projektu	„ Sport i kultura fizyczna dzieci i młodzieży źródłem zdrowia społeczeństwa”
Cele projektu	<ol style="list-style-type: none">1. Podniesienie sprawności fizycznej i umiejętności sportowych dzieci i młodzieży2. Wdrażanie nawyku zdrowego stylu życia
Kategoria projektu	Kultura fizyczna
Beneficjenci-korzystający z projektu	<ol style="list-style-type: none">1. Dzieci i młodzież2. Instruktorzy sportowi
Zadanie	<ol style="list-style-type: none">1. Kampania informacyjna wśród dzieci młodzieży i ich rodziców2. Dobór kadry instruktorskiej3. Selekcja chętnych na obóz sportowy4. Wyjazd dzieci i młodzieży na obóz nad jeziorem5. Podsumowanie wyników obozu
Harmonogram	<ol style="list-style-type: none">1. II-V 20092. V 20093. VI 20094. VII-VIII 20095. IX 2009
Wskaźniki	<ol style="list-style-type: none">1. Ilość uczestników obozu2. Poprawa poziomu sprawności fizycznej uczestników

**PRIORYTET 8 – LOKALNA KAMPANIA INFORMACYJNO- EDUKACYJNA
DOTYCZĄCA ZDROWIA.**

Tytuł roboczy projektu	„Jem po to by żyć , nie żyję po to by jeść”
Cele projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie świadomości społecznej; 2. Zapobieganie chorobom; 3. Poprawa stanu zdrowia; 4. Profilaktyka.
Kategoria projektu	Edukacja, poradnictwo psychologiczne, opieka zdrowotna.
Beneficjenci- korzystający z projektu	Dzieci i młodzież
Zadanie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szkolenia dla realizatorów, koordynatorów programu 2. Wdrażanie programów promujących zdrowie w szkołach 3. Konkurs na projekt edukacyjny dotyczący zdrowego stylu odżywiania się 4. Warsztaty dla dzieci -konkurs na logo programu 5. Szkoła żywego żywienia- wyjazd edukacyjny 6. Warsztaty profilaktyczne dla dzieci i młodzieży 7. Dystrybucja materiałów informacyjnych
Harmonogram	<ol style="list-style-type: none"> 1. III- IV 2009 2. III-VI 2009 3. IV- 2009 4. V- 2009 5. VI-VIII 2009 6. IX-XII 2009 7. cały rok 2009
Wskaźniki	<ol style="list-style-type: none"> 1. liczba szkół przystępujących do programu 2. liczba osób uczestniczących w szkoleniu 3. liczba uczniów uczestniczących w programie 4. liczba rodziców uczestniczących w programie 5. liczba dzieci biorących udział w konkursie

W poszczególnych priorytetach zidentyfikowano działania (nazwy projektów) przypisanych do poszczególnych obszarów polityki społecznej przyjętej strategii.

Tak zidentyfikowane priorytety stają się podstawą do planowania poszczególnych zadań polityki społecznej Powiatu Parczewskiego.

XI. WDRAŻANIE STRATEGII.

11.1. Promocja działań strategicznych.

Promocja działań strategicznych, będzie dokonywana poprzez:

- zamieszczanie informacji w prasie lokalnej i na stronach internetowych
- organizowanie spotkań informacyjnych ze społeczeństwem w gminach
- różne formy ogłoszeń (ulotki, plakaty, ogłoszenia duszpasterskie)
- spotkania podsumowujące z przedstawicielami poszczególnych jednostek

Celem promocji działań strategicznych jest:

- podniesienie poziomu wiedzy w społeczeństwie
- informowanie i dotarcie do jak największej ilości osób
- uaktywnianie społeczeństwa lokalnego
- wskazywanie pozytywnych zmian w wyniku realizacji działań strategicznych
- ukazanie miejsca powiatu na tle województwa

11.2. Zarządzanie wdrażaniem strategii

Strategią zarządzać będzie Zespół Zarządzający w skład którego wejdą przedstawiciele:

1. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Parczewie
2. Domu Pomocy Społecznej w Kalince
3. Powiatowej Biblioteki Publicznej – Centrum Kultury w Parczewie
4. Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych
5. Oświaty

Rolą Starosty Powiatu Parczewskiego będzie:

1. Powołanie Zarządzeniem Starosty Powiatu Parczewskiego Zespołu ds. Zarządzania i Aktualizacji Strategii
2. Monitorowanie zadań wynikających ze Strategii
3. Wspieranie organizacyjne i finansowe

Zarządzanie strategią będzie dokonywane poprzez:

1. Opracowanie harmonogramu spotkań rocznych, kwartalnych
2. Kwartalne spotkania Zespołu Zarządzającego
3. Analiza działań: monitoring (ankiety, sprawozdania)

- opracowanie narzędzia pomiaru sprawdzającego realizację
 - opracowanie wskaźników realizacji strategii
4. Weryfikacja założeń strategii dokonywana przez Zespół Aktualizacji Strategii
 5. Realizacja promocji działań Strategii

11.3. Realizacja założeń strategii.

Realizacja założeń Strategii odbywać się będzie zgodnie z procedurą „**krok po kroku**”:

1. Promocja aktualizacji
2. Konsultacje społeczne w gminach
3. Warsztaty aktualizacyjne – odpowiedź na pytania
 - Co założyliśmy?
 - Co zrealizowaliśmy?
 - Co nie wyszło i dlaczego?
 - Jakie są efekty podjętych działań?
 - Co należy kontynuować, a co zmienić, lub z czego zrezygnować?
 - Jakie są nowe problemy?
 - Jak je rozwiązać?
4. Aktualizacja Strategii
5. Przedstawienie Strategii na Sesji Rady Powiatu oraz jej zatwierdzenie.

11.4. Weryfikacja założeń strategii.

Weryfikacja założeń Strategii będzie dokonywana przez przedstawicieli MOPS-u w Parczewie, GOPS-ów z terenu Powiatu Parczewskiego, szkół z terenu Powiatu Parczewskiego, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Parczewie, Starostwa Powiatowego w Parczewie, Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Parczewie, Poradni Medycznych, Policji, Powiatowego Urzędu Pracy, Instytucji kulturalnych.

Weryfikacja taka odbywać się będzie raz w roku lub na żądanie Zespołu Zarządzającego.

PODSUMOWANIE

Mamy nadzieję, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Parczewskim na lata 2008- 2015 przyczyni się do poprawy ogólnej sytuacji społecznej osób niepełnosprawnych i ich rodzin, a podejmowane działania pomogą wyeliminować ograniczenia związane z ich funkcjonowaniem w środowisku. Ponadto Strategia umożliwi kontynuowanie przedsięwzięć dotyczących budowania spójnego, lokalnego systemu pomocy dziecku i rodzinie. Działania ukierunkowane będą na wsparcie rodziny w jej naturalnym środowisku, a także zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych wychowania i rozwoju w zastępczych formach opieki rodzinnej. Poprzez realizację zapisów Strategii możliwe będzie korzystanie ze środków unijnych na rozwój profilaktyki zdrowotnej, profilaktyki przeciwdziałania przestępczości wśród dzieci i młodzieży, rozwój kultury fizycznej i sportu.